

Združili smo se

Po več kot dveletnih pripravah je bil 21. maja v Trbovljah podpisan samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela, ZDRUŽENA PODJETJA STROJEGRADNJE, LJUBLJANA.

S podpisom so sklenile »združevati delo in njegove rezultate« organizacije: »GOSTOL Nova Gorica, HIDROMETAL Mengeš, INDOS Ljubljana, KLADIVAR Žiri, KOVIND Unec pri Rakeku, LITOSTROJ Ljubljana, METALNA Maribor, MLINOSTROJ Domžale, RIKO Ribnica, STROJNA TOVARNA TRBOVLJE, VIATOR TOZD delavnice Ljubljana in ATMOS Hoče.

Trbovlje so tega dne še posebno svečano sprejele delegate in podpisnike iz 22 TOZD, 7 OZD in 4 delovnih skupnosti. Posebno svečano zato, ker v tem času mineva 50 let od krvavega spopada in junaške zmage delavstva z Orjuno. Zato, kot je v pozdravnih besedah dejal direktor strojne tovarne iz Trbovelj, ni slučaj, da so prav Trbovlje, središče delavskega gibanja, tudi gostitelj predstavnikov več kot 10.000 delavcev.

Po podpisu sporazuma je spregovoril generalni direktor naše tovarne dipl. inž. Marko Kržišnik:

»Tovariši in tovarišice!

Ne bo odveč, če uvodoma še enkrat poudarim izredno pomembnost današnje svečanosti. Predstavniki 12 podjetij strojne industrije so v imenu 10.260 proizvajalcev podpisali samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela, ki se bo imenovala »Združena podjetja strojogradnje Ljubljana.«

Sporazum o združitvi je plod dveletnega napornega in vztrajnega dela predstaviških teles in strokovnih skupin danes združenih podjetij. V teh dveh letih nam je že v veliki meri uspelo uskladiti proizvodne programe, sestaviti samoupravne akte novega združenja in med ostalim povezati politične organizacije in samoupravne organe vseh podjetij.

Po skoraj 30-letnem povojnem razvoju, samoniklem in nepovezanem, smo sedaj združeni pripravljani za nove dosežke in v novi kvaliteti začinjamo naslednjo stopnjo razvoja.

Proizvodnja strojogradnje v razvoju narodnega gospodarstva praviloma zaseda izjemno mesto. Ker proizvaža nove tovarne energetske objekte, transportna sredstva, od njene usposobljenosti je odvisna učinkovitost celotnega gospodarstva. Razvitost strojne industrije je zato eden glavnih meril ekonomske moči nacionalne ekonomije. Dvigniti se, doseči one, ki so začeli mnogo prej in potem držati z njimi korak, pa je problem, ki je nepretrgoma pred vsakim izmed nas.

V svojem razvoju so naša podjetja morala razrešiti nešteto zapletenih problemov, velja pa poudariti, da so pri strateškem vprašanju, ali naprej po poti kupovanja znanja od bolj razvitih ali pa graditi svoj razvoj s

svojimi silami, izbrala lastno razvojno pot. Devet desetih naše sedanje proizvodnje izhaja iz domačega razvoja in le izjemoma smo se poslužili licenc. V domači proizvodnji so se razvili smeli strokovni kadri, ki nenehno izpopolnjujejo raven osvojenih tehnik in uvajajo nove izdelke.

Cesto so nas spraševali, če je taka pot najbolj smotrna in ali bi z nakupom licenc napredovali hitreje?

Pri prvih korakih se je vsekakor koristno poslužiti kupljenega znanja. Tako se hitro pride do

podjetja praviloma prodajajo ceneje, to pa pomeni zmanjšanje dohodka oziroma indirektno plačevanje razvoja. Vsa naša podjetja so z zmanjšanim dohodkom dejansko dolga leta plačevala ceno lastnega razvoja, plačevala ceno uveljavljanja na domačem in na tujih trgih, zraven pa bila deležna nerazumevanja mnogih, ki so brez vplogleda v bistvo tehnično-ekonomske konfrontacije dajali prednost samo trenutnim seštevkom po bilancah.

Takšni, kakršni smo bili do včeraj, smo ustvarili že prav pomembne ekonomske rezultate. Celotni dohodek podjetij sestavljene organizacije strojogradnje je lani znašal 180 milijard starih dinarjev, letos pa bo že presegel 200 milijard. Prepričani smo, da bomo v novi medsebojni povezavi uspeli podvojiti svoje sile in napredovati še hitreje. Zato imamo vse potrebne pogoje. Imamo lepo število usposobljenih strokovnjakov. Med 10.260 zaposlenimi je prek 1.000 inženirjev in tehnikov, od katerih jih čez 500 dela v razvojno-projektivnih birojih. Združeni imamo daleč najmočnejšo projektivo v republiki in eno najmočnejših v državi. Ko bodo v

V imenu izvršnega sveta SR Slovenije je udeležence in delegate, ki so podpisali samoupravni sporazum o združitvi v Združena podjetja strojogradnje, pozdravil tov. Zvone Dragan, podpredsednik izvršnega sveta Slovenije. Po njegovih besedah je podpisan sporazum nekaj več kot samo pomemben gospodarski in politični dogodek. Proizvodni program združenih podjetij je v sedanjih pogojih resolucije družbenoekonomskega razvoja Slovenije izrednega pomena. Gre za program investicij, kjer bo imela velik delež strojogradnja, ki se bo združena vključila v gradnjo velikih objektov skupno z jugoslovanskimi in tujimi firmami. Prav zato IS Slovenije v celoti podpira vsa prizadevanja po združevanju dela in sredstev, ki vodijo v realizacijo načrtov, zlasti do leta 1975. Povezovanje pa mora še dalje tudi v jugoslovanskih okvirih, kar daje jamstvo za uresničevanje zgodovinske težnje, ki je zapisana v ustavi, da delavski razred razpolaga in odloča o sredstvih in uspehih svojega dela.

sorazmerno dobrega izdelka. Vendar se samo z licencami ne more dohiti bolj razvitih, saj prodajalec licence tega niti ne želi. Ne želi, da mu postaneš tehnično enak in da mu konkuriraš na njegovih tržiščih. Odločilno je torej, kdaj se je treba otresti licenčne odvisnosti in kreniti po lastni poti. Velja pa, da tudi lastna pot ni poceni. Nov proizvod še ne zadosti uveljavljena

okviru ZPS projektive povezovale svoja prizadevanja, specializirale in s tem dosegle, da enakih problemov ne bodo reševali istočasno na več mestih, bo dosežen prvi veliki cilj sestavljene organizacije združenega dela — cenejši in hitrejši razvoj.

Prav tako, kot je potrebna specializacija naših znanstveno raziskovalnih in projektivnih služb, nam je potreben na podlagi dol-

*Iskrene želje
za rojstni dan*

goročnih programov usmerjen pospešen tehnološki napredek.

Zal nam je v preteklosti manjkala izdatnejša akumulacija in ker strojogradnja ni imela prednosti pri delitvi družbenih sredstev, smo dokaj slabo opremljeni. V glavnem smo se dokopali do ustreznih delovnih prostorov, delovni pripomočki pa so nesodobni in v veliki meri izrabljeni. Razpolagamo v glavnem z univerzalnimi stroji, z nekaterimi vrstami strojev smo opremljeni vsi, a z drugimi nihče. Večkrat ugotavljamo, da pride obenem do viškov kapacitet in ozkih grl v proizvodnji.

Dogovorom o proizvodnem programu bodo nujno sledili dogovori o modernizaciji, oziroma dogovori o nabavi važnejših strojev in naprav v tem smislu, da bi celoten ZPS bil bolj popolno opremljen s sodobnimi delovnimi pripomočki.

Druga važna naloga ZPS bo torej pospešitev modernizacije strojnega parka v podjetjih.

Naj povem nekaj besed o tržiščih in razmerah v proizvodnji investicijske opreme. Prav tako, kot so se s stopnjo razvitosti stalno menjale potrebe in položaj na jugoslovanskem trgu, so se menjali tudi pogoji na svetovnih tržiščih. V svojem razvoju smo bili nekajkrat soočeni z bistvenimi spremembami takih zahtev. Prva leta po vojni smo lahko vse prodali doma, toda bili smo začetniki in imeli smo velike probleme, kako napraviti dober izdelek. Deset let pozneje smo že izdelali kvalitetne izdelke, povečali pa smo tudi obseg proizvodnje in tedaj nam je postalo jugoslovansko tržišče premajhno. Problem premajhnega, preozkega tržišča, ali z drugimi besedami problem nepopolne zasedenosti naših zmogljivosti nas je spremljal zelo dolgo. To smo reševali na dva načina, s širjenjem asortimenta in izvozom.

Sirjenje proizvodnega programa je bilo največje v obdobjih, ko ni bilo konjunktura za že znane proizvode, pojavilo pa se je povpraševanje po neki drugi vrsti izdelkov. Menimo, da bogat proizvodni program danes predstavlja neprecenljivo bogastvo naših podjetij. V njem so nakoščene neštete projektivne in proizvodne izkušnje. Priznati pa moramo, da mnogi z nami niso delili tega mišljenja. V javnosti je prevladovalo prepričanje, da so podjetja strojogradnje univerzalne obrtne delavnice, v katerih vsak dela vse. Menimo, da taka predstava ni posledica naših razvojnih težav in našega načina dela, zelo površne predstave o tem, kaj je sodobna industrija. Po teh modrovanjih se industrija razlikuje od obrti po tem, da industrija proizvaja serijske,

obrt pa posamične izdelke. Kdor v svojem proizvodnem programu nima serij, ni sodoben, je torej obrtniški.

Mislimo, da smo si na jasnem, da veliki energetski objekti proizvodne naprave ali transportna sredstva niso obrtne storitve, vemo pa tudi, da se določena investicijska sredstva proizvajajo serijsko in da pri njih veljajo ista pravila rentabilnosti kot na primer pri serijah potrošnega blaga, čim večja serija, čim več kooperacije.

V dveletnih pripravah za združitve v sestavljeno organizacijo strojogradnje smo analizirali vse naše proizvodne programe in ugotovili, da je navzlic širokemu asortimentu dejansko mnogo manj prekrivanja med posameznimi podjetji, kot smo mislili, da obstajajo še mnogi pomembni proizvodi, ki jih ne samo pri nas, ampak tudi v Jugoslaviji nihče ne proizvaža in da bodočega razvoja sploh ni smotno planirati ob nestvarnih dilemah o tem, ali individualna ali serijska proizvodnja, ali asortiment širiti ali ožiti, temeljno vprašanje bodoče usmeritve so nam navrgli najnovejši mednarodni ekonomski odnosi.

Premajhno, preozko domače tržišče, smo zelo kmalu začeli širiti z izvozom. Imeli smo nemalo problemov s spoznavanjem tujih navad in njihove ekonomske prakse, pa tudi s kvaliteto svojih, za domači trg osvojenih izdelkov. Po 20 letih pa že izvažamo na vse celine. Trgujemo z množico držav v razvoju, z evropskimi socialističnimi državami, Kitajsko, kot tudi z razvitimi kapitalističnimi državami.

Pri obravnavi naše komercialne zgodovine se moramo dotakniti problema, ki nas je bremenil celo preteklo desetletje. V proizvodnji smo dosegli visoko kakovost izdelkov in tudi s cenami smo bili konkurenčni. Toda v mednarodne ekonomske odnose se je začel brezobzirno vrviti kapital, prek katerega so močnejši narodi hoteli obdržati nadvlado nad deželami v razvoju. Doma in v tujini so nas začeli izpodrivati s kreditiranjem izdelkov in to s takimi plačilnimi pogoji, ki jim nismo bili kos. Začasno smo zato izpadli iz mnogih že trdno pridobljenih inozemskih trgov, še težje za nas je bilo, da tudi naša država ni našla ustrezne zaščite proti neljalni tuji konkurenci. Šele v zadnjem času so se z ustanovitvijo skladov za kreditiranje prodaje domače opreme z družbenimi dogovori med proizvajalci in investitorji stvari začele obračati na bolje.

Sedaj se kot nov dejavnik pojavljajo združena podjetja stro-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Novo v nagrajevanju

Uvodoma se nam zdi potrebno poudariti, da je bil poprečni osebni dohodek v našem podjetju koncem preteklega leta za približno 20 starih tisočakov višji, kot je bilo v istem obdobju poprečne gospodarstva za SR Slovenijo. Ta podatek brez dvoma dokazuje, da ta vidik motiviranja delavca zavzema pri nas osrednje mesto v tako imenovanem motivacijskem sistemu.

Motivacijski sistem je vzpostavitev takih delovnih in splošnih okoliščin, ki posameznika in skupine spodbujajo h kar največjim delovnim uspehom. Pri tem pa je nesporno, da so osebni dohodki družbeno in gospodarska kategorija, katere edini realni vir je dohodek TOZD oz. podjetja kot celote. Ob tem seveda naletimo na nemajhen problem smotrne delitve dohodka, pri čemer je potrebno imeti na umu vse ostale potrebe po sredstvih, ki so vsekakor omejena. Menimo, da ni potrebno posebej utemeljevati, da morajo biti realno ovrednotene potrebe in razpoložljiva sredstva končno v ravnovesju, pri čemer ima prenapenjanje ene kategorije za posledico določen primanjkljaj pri ostalih kategorijah.

Sistem nagrajevanja je le pod-sistem celotnega motivacijskega sistema, ki ob primernem delovanju posredno vpliva na višji dohodek in s tem v prihodnjem obdobju tudi na višji OD.

Sistem motiviranja obsega:

- UREJANJE DELOVNIH RAZMERIJ (odnosi, višina letnega dopusta itd.)
- SISTEM NAPREDOVANJA
- SISTEM IZOBRAŽEVANJA
- UREJANJE SOCIALNIH RAZMERIJ (stanovanja, prehrana itd.)
- SISTEM IZREKANJA PRIZNANJ (nagrade ob jubilejih itd.)
- SISTEM NAGRAJEVANJA

Primerno delovanje navedenih sistemov motiviranja si lahko predstavljamo le z angažiranjem sredstev v zadostni višini, vsakokratna poslovna politika pa mora, upoštevajoč okoliščine, določiti njihova medsebojna razmerja oz. prioriteto.

Nobenega dvoma pa ni, da ravno sistem nagrajevanja deluje najbolj neposredno in vseobsegajoče. Pri tem pa je le potrebno poudariti, da **dober sistem nagrajevanja sam po sebi še ne zagotavlja ugodnih posledic**. Pri tem je često bolj pomemben

splošni nivo realnih osebnih dohodkov, kar pa sistem ne zagotavlja. Nivo oz. višina izplačil je nedvoumno izraz dobrega oz. slabega gospodarjenja, ki z dobrim ali slabim sistemom nima skoraj nikakršne zveze.

V grobem so sestavine sistema nagrajevanja naslednje:

- A) MINULO DELO
- B) TEKOČE DELO z nadaljnjo delitvijo:
 - osnovna delitvena razmerja
 - stimulativni del OD oz. sistemi delitve glede na uspešnost delavca
 - stimulacija za manj ugodne delovne pogoje
 - ostale oblike stimulacije ter povračil (nagrajevanje koristnih predlogov itd.)

Osrednje vprašanje in temelj vsakega sistema nagrajevanja so vsekakor osnovna delitvena razmerja, katerih namen je težnja k objektivni ocenitvi oz. razporeditvi delavca glede na predvidene delovne rezultate. To funkcijo pri nas opravlja AS in delno tudi funkcionalna oz. stimulativna stopnja. Šele s sistemom delitve glede na delavčeve dejanske rezultate pa se v stvari šele realizira načelo delitve po delu. To sta vsekakor dva ločena pojma.

Z izvedeno adaptacijo obstoječega sistema nagrajevanja smo praktično storili prvi korak k smotrnejšemu urejanju razdeljevanja razpoložljivih sredstev za osebne dohodke. Z določenimi spremembami smo tako poizkušali odpraviti določene hibe predvsem pri osnovi delitvenih razmerij.

Pri tem so nas vodili naslednji cilji:

- zmanjšati razmerje med najvišjim in najnižjim OD
- dvigniti OD delavcev, ki so najnižje razporejeni
- omogočiti elastičnejše razporejanje delavcev
- smotrnejše urediti vprašanje minimalnega osebnega dohodka

- omogočiti primernejše osnove najbolj konjunktornim poklicem

Ker se na AS navezuje celoten normski sistem, je bilo možno v prvi fazi iskati rešitev v okviru FS in stimulativnih stopenj. V bistvu smo uvedli tri večje spremembe:

- zvišali smo vrednost stimulativnih stopenj do vključno XII. stimulativne stopnje
- uvedli smo stimulativni razred in s tem omogočili uporabo vseh točk na krivulji od I. do XVII. stimulativne stopnje oz. razreda
- vsi delavci, brez izjeme imajo poleg AS še ustrezno število točk iz naslova FS oz. stimulativnega razreda; najnižja možna razporeditev je 12 AS in na novo uvedeni XVII. stimulativni razred.

Praktične posledice teh sprememb pa so naslednje:

- razmerje med najnižjim in najvišjim OD je sedaj 1:5,5 (podobno razmerje imajo vsa večja industrijska podjetja)
- 1686 delavcem se je OD avtomatsko dvignil v poprečju 120 ND mesečno

- najboljšim delavcem bo možno dvigniti osnovo, pri čemer bo podana možnost razlikovanja do manj uspešnih
- z 12 AS ter z minimalnimi točkami iz naslova stimulativnega razreda (prištet je tudi režijski dodatek) dosežemo družbeno priznani minimalni OD (za letošnje leto 1.345 ND)
- normskim delavcem bo prvih 6 mesecev zaposlitve v podjetju jamčen 25 % finančni preseg, kar bo imelo ugodne posledice na preprečevanje odhodov novodošlih
- novospreditim »režijskim« delavcem (npr. transportni delavec) se obračunava režijski dodatek od prvega dne zaposlitve dalje in ne šele po preteku preizkusne dobe
- delno bomo lahko zavrli do sedaj izreden porast normskih presegov, kar je med drugim povzročalo razkorak med predvidenimi in ustvarjenimi stroški
- sistem smo uskladili z določili samoupravnega sporazuma o delitvi OD
- dograditev sistema ne sme imeti za posledico frontalni dvig OD, njegov pravi smisel je odprava teženj po »uravnolovki«.

Izdelava sistema nagrajevanja (zlasti, če ima široke možnosti razporejanja) je neprimerno laž-

ja naloga, kot pa njegova smotrna uporaba. Politika uporabe se prične in neha v TOZD, naloga kadrovskega sektorja pa je, da s primernimi podatki pomaga izvajati začrtano politiko. Predvsem pa je njena naloga v tem, da kar najbolj usklajuje delo med TOZD.

Torej, najpomembnejša naloga je šele pred nami!

TABELA FUNKCIONALNIH OZ. STIMULATIVNIH RAZREDOV

FS	SS	funkcionalen oz. stimulativni razred	točk
I.			1129
II.	— I.		800 — 1128
III.	— II.		588 — 799
IV.	— III.		492 — 587
V.	— IV.		408 — 491
VI.	— V.		336 — 407
VII.	— VI.		276 — 335
VIII.	— VII.		228 — 275
IX.	— VIII.		182 — 227
X.	— IX.		144 — 181
XI.	— X.		113 — 143
XII.	— XI.		100 — 112
XIII.	— XII.		88 — 99
XIV.	— XIII.		74 — 87
XV.	— XIV.		62 — 73
XVI.	— XV.		50 — 61
XVII.	— XVI.		40 — 49

Andrej Stržinar

Izpolnjevanje plana v FI

V aprilu smo izgotovili le nekaj nad 370 ton končnih proizvodov in tako po štirih mesecih dosegli količino 1.900 ton. V odstotkih predstavlja to le 19 % celoletnega plana. Toda vseeno še nismo črnogledi. Naš optimizem opiramo predvsem na naslednje: letni plan je že davno pokrit z naročili. Seveda so o tem obveščeni tudi naši predhodniki v proizvodnem procesu, ki nas oskrbujejo s pol-proizvodi in z montažnim materialom. Oskrbujejo nas resda še ne zadosti terminsko sinhronizirano, toda oskrbovanje se vendarle izboljšuje. Obdelovalnica je polno založena z delom, montažne skupine pa so lačne obdelanih delov in montažnega materiala. Pričrni smo, da tudi želja po ustvarjanju večjega dohodka pri sodelavcih ne bo izostala, o čemer pa lahko sklepamo po realiziranih količinah proizvodov.

Najbolj zaostala črna stolpiča opazimo pri talnih transportnih sredstvih in cementarnah. Za cementarne lahko takoj povemo, da za leto 1974 sploh niso pokrite z naročili, planirana letna količina 700 ton je rezervirana za morebitna naročila rezervnih delov in delno dobavo velikega naročila za cementarno Anhovo

(1.800 ton), ki pa rokovno zapade šele v letu 1975.

Za talna transportna sredstva pričakujemo, da po tako prika-

Ostalih proizvodov tokrat ne bi komentirali. Razen pri žerjavih in orodju sicer rezultati še niso zadovoljivi, toda pri večini od njih so stvari dobro zastavljene in ne bi hoteli s tem komentarjem kaj pokvariti. Za marsikatero naročilo so bila dana naročnikom konkretna terminska zagotovila, ki nas močno zavezujejo. Zato v naslednjih mesecih ne smemo pozabiti na gesla Kidatu, Ramu, Boali, Varaždin, Ohau A, če naročil Diesel motorjev ne navajamo.

Na koncu si oglejmo še zbirne rezultate ob koncu aprila, ki

TOZD FI

Informacija o izpolnjevanju količinskega plana

Vrsta proizvoda	Leto 1974 Leta do vredno	1974											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Turbine	2200	83	166	250	333	414	500	583	666	750	833	916	1000
Talni transport	1730												
Preoblikovalni stroji	1350												
Črpalke	1300												
Diesel-motorji	1200												
Žerjavi	800												
Cementarne	700												
Strojni deli	600												
Orodje	120												
Skupno TOZD FI	10000												

Stanje 30.4.1974

Združili smo se

(Nadaljevanje s 1. strani)

je gradnje. Mednarodni ekonomski odnosi so se prav v zadnjem času tako do temeljev menjali, da ne samo to, da razmeroma ne ustrezajo več stare analize, ampak je tudi za praktično uporabo treba izdelati novo strategijo.

Denar ni več monopol bogatih kapitalističnih držav. Mogoče ga bodo že jutri imele največ dežele v razvoju, ki so glavne proizvajalke surovin (nafta, baker, bombaž itd.). Za prodajo opreme v Libijo, Iran, Venezuelo, Nigerijo in drugam ne bo več potrebno kreditiranje, ampak kompletnost objektov. Te države imajo dovolj sredstev za investicije, nimajo pa strokovnih kadrov za planiranje in izvajanje izgradnje. Uspeli bomo pod pogojem, če bomo nudili objekte pod ključ. Torej k našim posameznim strojem, žerjavom, viličarjem itd. bo treba v proizvodni program vključiti celotne livarne, tovarne aluminija, namakalne sisteme, današnje razvojno-projektivne biroje bo treba razviti v inženiring organizacije, otestiti se bo treba večnih angleških in švedskih konzultantov in dr. Čeprav to niso male naloge, vendar niso nove. Gradili smo že celotne cementarne in livarne, naprave za kamnolome, pa tudi avtomatizirane linije v raznih tovarnah, toda zaradi prej omenjenih pogojev kreditiranja smo le izjemoma uspeli s takimi pogodbami.

V novih mednarodnih ekonomskih pogojih lahko proizvodnja celotnih objektov postane prevladujoča veja ZPS, ki bo z delom

preskrbovala vse članice in postala temeljni dejavnik integracije.

Na osnovi ugotovitev o poslovnih usmeritvi ZPS v novih mednarodnih ekonomskih odnosih, bi lahko določili naslednja dva cilja združenih podjetij:

- 50 odstotkov proizvodnje usmeriti v izvoz
- naše organizacije usposobiti za gradnjo celotnih objektov.

Razdruženi, kot smo bili do sedaj obvladati enega pomembnih elementov zunanje trgovine. In še enega pomembnega elementa zunanje trgovine nismo mogli obvladati. V inozemstvu nimamo lastne prodajne mreže, a izvoz-

ne posle dobivamo samo prek posredniških organizacij, ki jim zato plačujemo izdatke provizije. Mislim, da bo v obetajočih deželah v razvoju, kot tudi v glavnih socialističnih državah sčasoma treba odpreti trgovinska predstavništva združenih podjetij strojegradnje.

Lahko bi še nadalje razvijali misli o skupnih ciljih in neizkoriščenih možnostih, menim pa, da smemo ta razglabljanja zaključiti z ugotovitvijo, da se za združitev nismo odločili zaradi trenutnega položaja, temveč na osnovi dolgoročnih ciljev, katerih nepovezani in v male enote organizirani ne bi mogli doseči.

zovanih rezultatih ne bodo več dolgo med kratkimi stolpiči. Tik pred koncem je namreč 40 komadov 3,5-tonskih in 30 komadov 5-tonskih viličarjev. Sicer pa smo letos že do sedaj delali montažnemu obratu talnih transportnih sredstev delno krivico. V obdelovalnici smo jih nekoliko odpravili na račun ostalih proizvodov, kooperacija jim je več obljubljala, kot pa izposlovala, prav tako pa so tudi sodelavci iz montaže viličarjev nesebično priskočili na pomoč drugim preobremenjenim montažnim skupinam.

In vseeno še obstajajo realne možnosti, da letni plan talnih transportnih sredstev v celoti izpolnimo. Toda izpolnitev ni odvisna samo od finalistov!

smo jih razvrstili po odstotkovni uspešnosti v primerjavi s celoletnim planom:

	%
žerjavi	48,4
orodje	40,1
strojni deli	26,8
Diesel motorji	26,4
črpalke	19,5
turbine	18,9
preoblikovalni stroji	15,9
talni transport	3,7
cementarne	3,3
TOZD FI — skupno	18,8

Merilo uspešnosti po štirih mesecih znaša 33,3 odstotka. Toda pri tem moramo upoštevati gornji komentar in pa naša pričakovanja.

V. N.

Organizator podpisovanja samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo Združena podjetja strojegradnje je vsem udeležencem pripravil enkratni kulturni spored. Zapela sta mešani pevski zbor »Slavček« in trboveljski oktet, zaigrala pa je znana trboveljska godba na pihala. Vsi navzoči so bili nad izvajanjem nastopajočih prijetno presenečeni, program pa je srečanju dal posebno svečan pečat.

Naše dolžnosti in pravice

Na zborih delovnih ljudi smo obravnavali in potrdili samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki je bil v javni razpravi že od decembra lanskega leta; da bi se prav vsakdo seznanil s pravicami in obveznostmi, ki nastajajo ob združevanju dela nas vseh, je bila razprava organizirana v manjših skupinah delavcev na delovnih zbiorih. Bilo je živahno, skoraj ni bilo delavca, ki se ne bi zanimal vsaj za nekatera določila sporazuma, o njih razpravljali in podal kritične pripombe oz. izrazil svoje soglasje k predloženim določilom.

Ob prebiranju zapisnikov, iz katerih je razviden potek in vsebina dela zborov je očitno, da se delavci po vseh TOZD naše delovne organizacije strinjamo s temeljnimi določili sporazuma, zlasti z obveznostmi, ki smo jih določili za uspešno, neposredno in enakopravno uresničevanje temeljnih določil našega družbenopolitičnega sistema. Domenili smo se, da bomo še naprej izgrajevali naš samoupravni sistem, varovali družbeno lastnino, smotno uporabljali vsa delovna sredstva, redno prihajali na delo, se izobraževali in pridno delali. Na večini zborov so delavci zahtevali, da je vsak neopravičen izostanek z dela hujša kršitev delovne dolžnosti, ki zahteva ustrezne ukrepe. To določilo je poleg navedenih obvez vsekakor nujno, če hočemo uresničiti vse naše pravice, ki smo jih določili v sporazumu.

Iz zapisnikov je razvidno, da je bilo največ pripomb na predlagane osnove za določitev dolžine letnega dopusta; vsekakor je področje odmora, bodisi med delovnim dnevom, tednom ali letom tisto, ki zanima prav vsakega delavca, zato ni čudno, da je bilo in še bo to področje predmet živahnih razpravljanj, predlaganj in iskanj. Predlogi za določitev novega razporeda dolžine letnega dopusta so bili različni: od dokaj pestrih, razgibanih, pa do togo uokvirjenih, računsko določenih kriterijev.

Ob upoštevanju konkretnih predlogov, podanih na zborih, so osnove za izračun dopusta ostale iste, le razporeditev znotraj posameznih osnov se je spremenila, povečala, s čimer se je povečal tudi fond ur, namenjenih za dopuste.

Ob upoštevanju zakonskega določila, da se dolžina letnega dopusta, (ki traja najmanj 18 in največ 30 delovnih dni) določi v odvisnosti od teže dela, zahtevnosti, vpliva dela in delovne okolice na delavca ter telesne in duševne napetosti, od njegove delovne dobe in drugih obdobj, ki so po zakonu izenačena z de-

RAZGOVOR Z DELEGATI

lovno dobo, smo pripravili predlog v katerem so adekvatno zajeta navedena zakonska določila. Po predhodni razpravi na upravnem odboru je delavski svet podjetja na svoji seji, dne 25. 4. 1974 potrdil spremembo čl. 103 sporazuma in sprejel naslednjo tabelo:

Del. doba/AS	12 — 16	17 — 30	31 — 39	40 — dalje
do 5 let	18	19	20	22
do 10 let	19	20	21	24
do 15 let	20	21	22	25
do 20 let	22	23	24	26
do 25 let	24	24	25	27
do 30 let	26	26	28	28
nad 30 let	30	30	30	30

Tako je oblikovana prva osnova za določitev dolžine letnega dopusta, kjer je v prvi vrsti poudarek na delovni dobi, zahtevnosti dela ter duševni in telesni napetosti pri delu.

Druga osnova zajema težke pogoje dela. Tudi ta osnova je bila predmet živahnih razpravljanj in sklepov, ki niso enotni le v tem, da je vzrok za nepravilno razporeditev oz. dodelitev dni dopusta iz naslova težavnosti v neenakomernem poviševanju težavnostnega dodatka iz naslova nagrajevanja, zato se ta del dopusta določi na osnovi izvirne razvrstitve delovnih mest po te-

žavnostnih stopnjah iz leta 1968, pri čemer upoštevamo sedem skupin delovnih mest pri čemer posamezni skupini pripada adek-

— za sodelovanje od januarja 1945	1 dan
— za sodelovanje od 1944	2 dni
— za sodelovanje od 1943	3 dni
— za sodelovanje od 1942	4 dni
— za sodelovanje od 1941	5 dni

Delavcu, ki še ni star 18 let se poleg navedenih osnov in meril prizna še 7 delovnih dni dopusta letno.

Tako so pred nami vse osnove za določitev dolžine letnega dopusta; vsi vemo, da je dopust pravica vsakega izmed nas, ki jo mora v združenem delu šele pridobiti; pridobimo jo po 6 mesecih neprekinjenega dela v eni izmed TOZD naše delovne organizacije. Dopust traja toliko in toliko delovnih dni, kar pomeni, da se tudi tista prosta sobota, ki jo prebijemo na morju v hribih ali doma šteje kot delovni dan, zato jo moramo pri določanju dolžine letnega dopusta

vaten del dopusta v višini od 1 do 7 dni.

Število dni dopusta, kot tudi razporeditev posameznih kategorij iz čl. 105, kjer so zajeti posebni socialni primeri, ostane nespremenjeno.

Na podlagi čl. 106, je bilo zagotovljeno vsem udeležencem v NOB 30 delovnih dni dopusta, vendar je bila na zahtevo delavcev sprejeta naslednja lestvica:

Delavcem, udeležencem v NOV pripada dodatni letni dopust:

upoštevati. To določa zakon, zoper odštevanje dni dopusta na račun prostih sobot. Da ne bomo kršili zakona, se bomo morali prej ali slej tudi v Litostroju dogovoriti, da bomo del dopusta izkoristili v nepretrganem trajanju, pri čemer naj bi trajal en del dopusta brez presledka najmanj 12 delovnih dni v tem primeru bi se obe soboti, ne glede na to ali sta delovni ali prosti všteli v dopust). S to odločitvijo, ki bi jo morali dosledno izvajati, bi spoštovali zakonska določila in ne nazadnje pripomogli k boljšemu poslovanju uspehu posameznih TOZD in Litostroja kot celote. K. I.

Trden stisk roke za novega komunista

SPREJEM V ZK

Prisrčen stisk rok dveh dolgoletnih sodelavcev ob sprejemu novih članov v zvezo komunistov pri finalistih.

Partijsko knjižico je iz rok sekretarja Strake prejel tovariš Jager Franc.

Ob tej priliki je tov. Straka dejal:

»Tovariš Jager, ti si bil že dolgo naš.« V teh besedah se kaže značilnost sedanjega trenutka, ko v zvezo komunistov vstopa vse več tudi starejših članov kolektiva. To so delovni in predani člani naše družbe, ki niso stali ob strani, le pravega trenutka ni bilo za vstop v vrste komunistov. Vsem, ki v tem času vstopajo v vrste zveze komunistov, iskreno čestitamo.

Sklepi mladinske konference

Na osnovi poročila o delu, uvodnega referata in razprav je 2. seja konference mladih delavcev sprejela sklepe, ki predstavljajo dopolnila programa dela do 9. kongresa ZMS.

Uresničevanje nove ustave in resolucije 7. kongresa ZKS nam narekuje povečano aktivnost na vseh področjih, kjer mladi živimo in delamo. Skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi si moramo prizadevati za uveljavljanje takega družbenoekonomskega položaja delavcev, kakršnega opredeljujejo omenjeni dokumenti.

V tovarni že dalj časa ugotavljamo, da zelo slabo izvajamo začrtane proizvodne naloge. V strokovnih službah in vodstvih moramo zaostriti odgovornost, posebno za tiste pogodbene obveznosti, za katere izvrševanje

kasni in so za nas ključnega pomena. S slabim poslovanjem lahko izgubimo ugled pri kupcih, kar bo prav gotovo vplivalo na nadaljnji razvoj naše delovne organizacije. V proizvodnji opazimo, da je storilnost in delovna disciplina slaba. AMD po TOZD in DS SSP morajo sprožiti akcijo za izboljšanje delovne discipline in dosledno izvajanje le-te.

Uspešni rezultati gospodarjenja na novih načelih nam dajejo možnosti za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov. Konferenca MD predlaga, da oblikujemo znotraj TOZD in DS SSP samo-

upravne enote. Samoupravna enota predstavlja najmanjšo obliko določanja, dogovarjanja in usklajevanja bistvenih stvari, ki so pomembne za položaj delavca v določenem okolju in TOZD. S takim načinom bi v prihodnosti dosegli, da bo čas, ki ga včasih nepotrebno zapravljamo, bolj racionalno izkoriščen, saj bodo v mnogih primerih odpadli masovni zbori, ki so samoupravno neučinkoviti.

Obveščanju v OZD in TOZD moramo nameniti več pozornosti. Predlagamo, da se poleg mesečnega časopisa oblikuje tedenski informator, v katerem bi člani delovne skupnosti, DPO, samoupravni organi in vodstva obveščali pravočasno kolektiv o poslovanju, sklenjenih poslih, sestankih samoupravnih organov, DPO in podobno. (Inf. center)

Za izdajanje takih informacij je potrebno nabaviti tudi poseben tiskarski stroj, s katerim bi uspešno in kvalitetno tiskali informator.

Sodelovanje z OOS in DS v TOZD mora biti v bodoče naša osrednja naloga. Pri vseh OOS moramo ustanoviti aktivne mladih delavcev, ki so osnovna oblika organiziranja mladih v sindikatu in ZMS.

Kljub povečanemu sprejemanju v ZK v preteklosti si moramo še naprej prizadevati, da vse mlade delavke in delavce usmerjamo v vodilno družbenopolitično organizacijo.

Družbenemu izobraževanju in usposabljanju moramo nameniti še več skrbi. Sestaviti moramo

konkretne programe, ki bodo odraz dejanskih potreb mladega samoupravljalca in družbenopolitičnega delavca.

Stanovanjsko problematiko moramo reševati hitreje, kot smo jo v preteklosti. Od zadnje seje konference do danes smo določili že konkretne programe, ki kažejo uspešno realizacijo v letošnjem letu ali bližnji prihodnosti.

Možnosti, ki se nam odpirajo ob ustanovitvi solidarnostnega sklada (stanovanja za mlade družine in gradnja prav takih stanovanj samo za naše potrebe) predstavljajo pomemben dosežek pri naporih za reševanje stanovanjskih problemov. Glede na to, da smo v Litostroju v preteklosti zgradili mnogo najemniških stanovanj, v katerih danes ne stanujejo naši delavci, je konferenca predlagala, da zahteva prioriteto pri delitvi stanovanj, da bi tako ublažili velik deficit na tem področju.

Delo stanovanjske komisije, ki je po delegatskem načelu oblikovana na ravni tovarne, mnogokrat motijo odločitve, ki jih sprejemajo delavski sveti in so v nasprotju z dogovorjenimi načeli. V bodoče je potrebno, da stanovanjska komisija sprejme poslovnik in pravilnik za svoje delo.

Družbena prehrana v naši delovni organizaciji je primerno urejena. Obstajajo utemeljene zahteve, da mora biti hrana v bifejih znotraj tovarne boljša in širšega izbora. Preprodajo bonov in druge spekulacije bi morali prepričati, hrano naj bi regresirali na način in v višini, za katero naj se dogovorijo vse TOZD in DS SSP.

Od sklepov k dejanjem

Sedmi kongres slovenskih komunistov, ki je bil v začetku meseca aprila, je bil gotovo zbor, na katerem je prišla do izraza enotna volja slovenskih komunistov in delovnih ljudi: nadaljevati revolucionarno akcijo-revolucionarno preobrazbo družbe!

Njihovo delo se na kongresu niti ni pričelo niti končalo. Komunisti in drugi delovni ljudje smo pričeli s predkongresnimi razpravami in hkrati pripravami za kongres takoj po pismu IB ZKJ in predsednika Tita ter po 29. seji CK ZKS. Torej so bile razprave na kongresu (bilo jih je 220) samo nadaljevanje akcij in aktivnosti pred kongresom.

To pot je imel kongres poseben pomen. Udeležilo se ga je več kot 600 delegatov in gostov, od tega polovica komunistov neposrednih proizvajalcev. Taka socialna sestava kongresa je jasen dokaz, da je ZK razredna družbenopolitična organizacija in hkrati idejna sila delavskega razreda.

Na kongresu je bilo izgovorjenih res mnogo besed, vendar je vseskozi prevladovalo hotenje, da bi se besede in sklepi uresničevali v vsakdanji praksi, in to predvsem z dejanji. Glavna resolucija, pa tudi posebne, ki smo jih sprejeli na kongresu, začrtujejo našo nadaljnjo pot in temeljno usmeritev našega nadaljnega samoupravnega socialističnega družbenega razvoja.

Resolucije terjajo od organizacij, članov ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij, da jih dosledno realiziramo. V naslednjem obdobju nas čaka odgovorno in naporno delo. Prizadevati si moramo, da postanejo spoznanja ZK, spoznavanja vseh delovnih ljudi. Vsi komunisti morajo ustvarjalno delovati v svojem okolju in skrbeti za pripravo in sprejem novih članov v ZK, hkrati pa morajo krepiti s svojim delom ugled organizacije.

Marsikatero nalogo na družbenem in gospodarskem področju so za nas primarne, toda kljub temu ne smemo zapostavljati drugih področij; ustvarjati moramo pogoje in vzdušje za doseganja boljših proizvodnih rezultatov, za bolj neposredno samoupravno udeležbo delavcev v združenem delu.

J. Elikan

Regresiranje prehrane med delom

Največ razprave v sindikatu kot v organih upravljanja v TOZD je bilo posvečene regresiranju prehrane med delom. Na podlagi različnih predlogov je prevladovalo mnenje, ki ga je sindikat posredoval organom upravljanja o dosedanjem regresiranju z nekaterimi bistvenimi dopolnitvami. Sprejet je bil sklep, da se predvideni fond za regresiranje prehrane med delom uporablja v celoti za regresiranje toplega obroka v podjetju s tem, da omogočijo tako delitev toplega obroka, da bo dostopen vsem zaposlenim, za kar je potrebno urediti DR tako, da bodo dobili topli obrok vsi tisti delavci kolektiva, ki imajo restavracijo blizu, urediti je potrebno obratne bi-feje v notranjosti podjetja itd. Med regresirane obroke naj bi uvrstili tudi jedi, kot so: jogurt, mleko itd., da bi bili na razpolago članom kolektiva, ki iz zdravstvenih razlogov ne morejo jesti standardnih toplih obrokov. Seveda bi bilo potrebno tudi kakovostno izboljšati sedanje tople obroke.

Milan Vidmar

NA VOLITVAH KONEC MARCA SMO VOLILI DELEGATE, KI BODO KAR NAJBOLJ NEPOSREDNO SPOROČALI IN ZASTOPALI ODLOČITVE DELOVNIH LJUDI V OBČINSKE SKUPŠČINE. NA SVOJIH SEJAH SI BODO DELEGATI IZMENJAVALI BOGATE DELOVNE IZKUŠNJE, KI SO SI JIH PRIDOBILI NA SVOJIH DELOVNIH MESTIH TER SE PRIZADEVNO IN PO SVOJIH NAJBOLJŠIH MOČEH DOGOVARJALI O TEM, KAR JE, NE SAMO TRENUTNO, AMPAK TUDI V BLIŽNJI IN DALJNI PRIHODNOSTI POMEMBNO, ŠE VEČ, KAR JE ŽIVLJENJSKO VAŽNO ZA VSE NAS, ZA NAŠE ŽIVLJENJE, ZA NAŠE POSAMEZNO IN SKUPNO DELO.

Že prva leta naporov za čim hitrejšo izgradnjo porušene domovine in borbe za čim večjo storilnost je naša delovna organizacija slovela kot šola kadrov. Litostrojčani so pri opravljanju svojih družbenopolitičnih funkcij bili vedno med najboljšimi, a tudi na zadnjih volitvah so na odgovorna mesta v družbenopolitičnih organizacijah izvolili nekaj Litostrojčanov.

1. Karol GORNIK
2. ing. Zvonimir VOLFAND
3. ing. Stanislav BRADEŠKO
4. Filip NOVAK
5. ing. Karel ARKO
6. ing. Milan ŠPOLAR

Glede na to, da so vsi omenjeni člani naše delovne organizacije, in da bi bilo za naše bralce vsekakor zanimivo, kaj naši delegati menijo o svoji izvolitvi in o tem, kako nameravajo izpolnjevati naloge, za katere so zadolženi, smo jim postavili nekaj vprašanj:

1. V katero delegacijo so vas izvolili in kakšno dolžnost oziroma funkcijo ste sprejeli?

2. Kot delegat boste opravljali izredno pomembno družbeno politično nalogo. V kolikšni meri, menite, da bo vaš osebni delež dejavnosti na tem mestu pripomogel k uspešnemu družbenopolitičnemu delu?

3. Nova ustava daje delegatskemu sistemu izredno važen poudarek, saj je zapisano, da le prek delegatskega sistema lahko dosežemo res pravo in resnično samoupravno ureditev naše družbe. Kaj vi menite o osebni odgovornosti delegatov pri sprejemanju pomembnih sklepov?

4. Na volitvah so vam volilci izrekli vse zaupanje in vero, da boste kot delegat iskreno in pošteno zastopali interese ljudi, ki so vas izvolili. Kakšen naj bo po vaši sodbi stik delegata z volilci, oziroma, kako naj bodo delegati povezani z člani delovne organizacije, ki so jih izvolili?

5. Prav gotovo je sistem delegiranja nekaj novega in revolucionarnega v naši samoupravni praksi, zato nas zanima, kje so, po vašem mnenju, in predvsem kakšne so razlike med prejšnjim sistemom dela skupščin in sedanjim delom, lahko bi dejali, delegatske skupščine?

6. Čeprav opravljate važno in odgovorno družbenopolitično vlogo, ste še član naše delovne organizacije. Kako boste po vašem mnenju lahko uskladili delo na vašem delovnem mestu z opravljanjem tako zahtevne družbenopolitične naloge, kot je vaša?

Karol Gornik

1. Dne 28. 3. 1974 smo delovni ljudje prvič po novih ustavnih načelih v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih skupnostih volili delegacije oziroma delegate v zbor združenega dela občinske skupščine. Ob tej priložnosti sem bil v TOZD-FI izvoljen kot delegat delegacije TOZD-FI, ki šteje 15 članov. Ta delegacija ima zaradi velikega števila zaposlenih v TOZD-FI eno delegatsko mesto v zboru združenega dela občine Ljubljana-Siška.

Vsi izvoljeni delegati smo z izvolitvijo vključeni v novi delegatski sistem, kar pomeni neprimerno širšo udeležbo delovnih ljudi, občanov pri odločanju o vseh vprašanih družbenega življenja. Prav tako ta sistem omogoča, da izvoljeni delegati ob konstituiranju občinskih, mestnih, republiških in zveznih skupščin v novih razmerah postanejo nosilci pomembnih družbenopolitičnih nalog ali funkcij, kar je tudi temelj funkcioniranja skupščinskega sistema. Vsak izvoljen delegat je tako prevzel odgovor-

no nalogo in predvsem delo za uresničevanje idej. S tem bo prispeval k čimbolj neposrednemu vplivu delavskega razreda in delovnih ljudi na vsa dogajanja v družbi.

Moj delež dela, kot izvoljenega delegata bo v vodenju zbora združenega dela občinske skupščine Ljubljana-Siška.

2. O tem, v kolikšni meri bo moj delež dejavnosti pripomogel k uspešnemu delu zbora združe-

nega dela, bi sedaj na začetku težko odgovoril, saj ne morem napovedati prihodnosti in ne morem ocenjevati samega sebe. Nova ustava SFRJ in iz njenih načel oblikovane ustave republik in vsi drugi važni dokumenti, nam, med drugim, opredeljujejo v najvažnejših poglavjih pravice in dolžnosti samoupravljalcev. Če je torej samoupravljanje najvažnejša pravica in predvsem dolžnost delovnih ljudi in občanov, je neudejstvovanje na tem področju kršenje osnovnih ustavnih določil. Vsi delovni ljudje in občani smo torej dolžni, da opravljamo svoje vsakdanje delo in sodelujemo v samoupravnem in družbenopolitičnem delu. To pomeni, da smo vsi vedno udeleženi pri odločanju o vseh nalogah delavcev v združenem delu ter občanov v krajevnih skupnostih.

Če imam v mislih zgoraj našeta iz ustave izhajajoča važna načela, se mi zdi, da so potrebne za opravljanje kakršnekoli družbenopolitične naloge ali funkcije le volja do dela, predanost stvari in veliko objektivnosti.

Menim, da imajo po novih delegatskih in skupščinskih razmerjih delovni ljudje in občani neposredni vpliv na odločitve, ki postanejo naši zakoni in norme v vseh organih občine, mesta, republike in zveznih organov. Z drugimi besedami, delegat ali funkcionar lahko višjim organom skupščinskega sistema prenaša samo zaključke in voljo delovnih ljudi, nikakor pa ne samo svojih lastnih sklepov in volje.

3. Menimo, da je osebna naloga in odgovornost delegatov, ki so v imenu delegacije ali konference delegacij določeni, da v kateremkoli zboru, na primer združenega dela, sodelujejo pri pomembnih odločitvah ali skle-

pih, zelo velika. Delegat bo torej moral najprej v krogu svojih sodelavcev ali občanov sodelovati v oblikovanju vseh stališč. Ta stališča oziroma voljo delovnih ljudi bo moral delegat preko svoje delegacije pravilno posredovati na občinskih in višjih organih skupščinskega sistema. Naloga delegatov je torej odgovorna in pomembna in pomeni zaupanje delovnih ljudi oziroma izvrševanje politične oblasti kot funkcije samoupravno združenega dela.

4. Kot sem že omenil, je novi delegatski sistem tako temeljit, da se mi še kakšen poseben stik delegata oziroma delegacije z volilci ne zdi potreben. Normalno delovanje zborov delovnih ljudi, samoupravnih organov v TOZD in drugod, pomeni tudi delovanje delegata ali delegacije, ki je del tega kolektiva. Sami delegati so, kot vemo, zastopniki delovnih ljudi in občanov iz vseh področij dela in življenja.

5. Do sedaj smo direktno volili stalne občinske odbornike za štiriletno mandatno dobo s tem, da je bil stik med volilci in na primer občinsko skupščino popolnoma prepuščen samo izvoljenemu odborniku, ki ni niti mogel imeti stikov z volilci in tako ni mogel delati, prenašati in uveljavljati zaupanih mu funkcij v obe smeri.

Razlika je torej velika, sedanja ureditev nam kot že rečeno omogoča, da prenese delegat v višje organe občine, republike in zveze odločitve delovnih ljudi in občanov, ko jih ustavna določila zahtevajo.

6. Res je težko uskladiti odgovorno delo na zahtevnem delovnem mestu in pri tem pa še opravljati družbenopolitične funkcije. Kdor tako živi in dela, je razumljivo, da ga to zelo bremeni. Potrebno je mnogo odrekanja, le malo prostega časa ostane za družino. Seveda mora imeti veliko volje do poklicnega in do družbenopolitičnega dela.

ing. Zvonimir Volfand

1. V teku preteklih volitev sem bil voljen v različne funkcije. Tako sem v DS SSP izvoljen v delegacijo DS SSP, ki šteje 10 članov. Ta delegacija je v celoti vključena v konferenco delega-

cij, kjer sta poleg delegacije SSP še delegaciji TOZD ZSE in TOZD LINT. Omenjena konferenca delegacij pošilja na seje Zbora združenega dela pri občinski skupščini Ljubljana-Siška po enega delegata, ki ga vsakokrat za posamezno sejo posebej določi, glede na specifičnost dnevnega reda seje Zbora združenega dela.

Omenjeni Zbor združenega dela pri Občinski skupščini Šiška je na osnovi zakonskih določil za področje gospodarstva volil

Z ROKO V ROKI

tako imenovano skupino delegatov izmed delegatov, ki so člani osnovnih delegacij v gospodarstvu. Tako sem bil tudi jaz izvoljen v skupino delegatov, ki šteje 28 članov, le-ta izmed svojih članov pošilja na seje Zbora združenega dela pri Skupščini SRS vsakokrat po 5 delegatov. Skupina delegatov je po sestavi stalna skupina. Pri konstituiranju skupine delegatov sem bil izvoljen za predsednika oziroma vodjo skupine. Skupina delegatov me je določila za delegata na prvi seji Zbora združenega dela pri Skupščini SRS, ter sem tako sodeloval pri konstituiranju le-te.

N prvem zasedanju Skupščine SRS, sem bil na predlog RK SZDL Slovenije izvoljen za člana delegacije SRS v Zvezni skupščini. Delegacija je stalna in šteje iz vsake republike po 12 članov ter po 9 iz obeh pokrajin. Vsi delegati sestavljamo Zbor republik in pokrajin pri skupščini SFRJ s statusom poslanca Zvezne skupščine.

2. Moj prispevek k uspešnemu družbenopolitičnemu delu naj bi bil v delu na vseh mestih, za katera sem bil izvoljen in ki sem jih poprej omenil. Prepričan sem, da bom lahko najbolj neposredno deloval v osnovni delegaciji oziroma konferenci, saj mi je problematika, s katero se bom tu srečeval, najbolj poznana, oziroma se z njo stalno srečujem v okviru svojega osnovnega službenega dela v podjetju. Mnogo več truda pa bom moral vložiti v delo v okviru delegacije v Zvezni skupščini. Upam pa, da moj prispevek ne bo povsem nepomemben, saj bom imel možnost neposredno vplivati na stališča delegacije SRS kot take kot tudi na odločitve Zbora republik in pokrajin pri Skupščini SFRJ. Upam, da mi bo pri tem v pomoč dosejanje delo in izkušnje pri delu v podjetju in ne nazadnje tudi tovariši, s katerimi sem že doslej uspešno sodeloval.

Glede na funkcije, za katere sem bil izvoljen, lahko rečem, da bom lahko v relativno veliki meri vplival na področju družbenopolitične dejavnosti, vsekakor pa to ne predstavlja le osebne vpliva, ampak vpliv podjetja in okolja, ki me je delegiralo na omenjena mesta.

3. Odgovornost delegatov v delegatskem sistemu je velika in raste z višino funkcije, na katero je posameznik delegiran. Praktično se ta odgovornost kaže tudi v tem, da sistem sam terja stalen stik delegatov z bazo, z osnovno delegacijo na ta način, da delegat obvešča delegacijo o svojem delu v forumu, kamor je bil delegiran, istočasno pa, da na forumih v principu zastopa stališča, ki jih je oblikovala delegacija.

4. Položaj delegata je definiran tako, da mora le-ta vedno aktivno delati in sodelovati v dveh osnovnih smereh, in sicer v organu, kamor je delegiran, ter v najožjem okolju - TOZD oziroma DS. Uspešno povezanost terja že sam zakon, ki določa, da morajo biti v statutih TOZD opredeljena številna določila, s katerimi se v TOZD regulirajo vprašanja delovanja delegacije in delegatov. Vendar, še tako skrbno formalno opredeljena statutarna načela sama po sebi ne morejo zagotoviti vsega, kar je potrebno za uspešno sodelovanje delegatov. Potrebna je življenjska povezanost delegata s svojim okoljem, trdno sodelovanje s samoupravnimi organi TOZD oziroma DS, posebno pa dobro sodelovanje z sindikatom in organizacijo ZK.

5. Na številnih sestankih, v časopisju in drugi družbenopolitični literaturi je bilo o tem zelo veliko rečenega in napisanega. Poskušal bi narediti, čeravno ne popolnoma precizno a dokaj nazorno, primerjavo. Trdim na-

mreč, da je ena bistvenih razlik med novim in starim v tem, da po novem sistemu sodeluje neprimerno več ljudi pri odločanju o vseh družbenih zadevah, na vseh mestih. To izhaja iz dejstva, da se pravzaprav seje npr. Zbora združenega dela v občini pričnejo že v delegacijah, ki obravnavajo sleherni točko dnevnega reda te seje. Za občino Šiška pomeni to skoraj tisoč ljudi, ki so izvoljeni v ustrezne delegacije. Te delegacije prek svojih delegatov le uskladijo stališča na seji določenega zbora.

Isto velja tudi za seje Republiških zborov, katerih dnevne rede z vsem gradivom obravnavajo skupine delegatov pri občinah ali za več občin skupaj, kadar so predvidene skupine delegatov. Tudi v takih primerih, saj štejejo skupine do 30 članov, sodelujejo v delu zadevnega zbora Republiške skupščine številni občani, ki so vsi, kot člani osnovnih delegacij, neposredno vezani na volilce.

6. Družbeno in politično delo je delo, ki je povezano z delom na slehernem delovnem mestu. V kolikor družbenopolitično delo terja dodatno angažiranje, le-to na določen način tudi pomaga pri osnovnem delu, omogoča posamezniku, da spriči široke informiranosti, boljšega in enostavnejšega kontaktiranja z drugimi faktorji v poslovnem procesu, boljših odnosov z najbližjimi sodelavci, vedno širše razgledanosti itd. uspešno delo na delovnem mestu z relativno manj vložene energije. Menim, da je vselej potrebno poiskati ustrezno mero in utreden odnos med angažiranjem na obeh področjih.

Ob tem naj poudarim, da gre večji del družbenopolitične aktivnosti na račun prostega časa. Končno naj povem, da sem bil osebno v vsem svojem dosejanju družbenopolitičnem delu vselej deležen široke pomoči sodelavcev. Prepričan sem, da bo tako tudi to pot in vselej, dokler bodo le-ti menili, da »moje« družbenopolitično delo ni le moje, ampak naše, jaz pa se bom potrudil, da jim bom dal prav.

Stanislav Bradeško

1. Izvoljen sem v delegacijo krajevne skupnosti.

2. Kot član delegacije bom pomagal oblikovati stališča in zastopal KS v občinski skupščini na področjih, ki mi jih bo delegacija, katere član sem, zaupala. Menim, da bom največ pripomogel k uspešnemu družbenopolitičnemu delu tako, da bom zastopal mnenja, ki jih bomo v KS obravnavali na zborih delegatov KS občinske skupščine in tako, da bom delegacijo KS obveščal o stališčih, ki so bila sprejeta. Prav tako bom konkretno poročal o nalogah naše krajevne skupnosti.

3. Osebna odgovornost delegata naj bi bila po mojem mnenju predvsem v tem, da se stal-

DELAVEC - DELEGAT

no zaveda, da kot delegat izraža mnenje in voljo volilcev, ki so ga izvolili. Posebej to velja pri sprejemanju pomembnih sklepov, kjer je potrebno interese posameznikov podrediti potrebam širše skupnosti.

4. Stik delegata z volilci, ki so ga izvolili, mora biti čimbolj pogost. To je možno doseči ne samo na sklicanih zborih občanov, ampak veliko pogosteje prek organov KS in drugih družbenopolitičnih organizacij na področju KS. Samo tako bo možen pravi hiter in pravočasen prenos informacij med občani in delegatom in obratno.

5. Razlik je več. Ker sem delegat KS, naj omenim predvsem tiste, ki jih vidim na tem področju. Delegacijo bo zastopal le tisti delegat, ki bo aktiven, za katerega bomo gotovi, da bo lahko zastopal stališča, ki bo to področje poznal, delegat, ki ga je sprejela delegacija, saj je stališča pomagal oblikovati tudi sam.

Poudarjam, da bo stik z občani sedaj bolj neposreden in bo pri zastopanju stališč in sprejemanju sklepov manj osebnih mnenj in več temeljito pripravljenih stališč. To je obenem tudi jamstvo, da se stik delegata z občani ne bo prekinil, kar se je obdobjem do sedaj često dogodilo.

6. Že sedaj sem aktivno sodeloval pri delu KS. Kljub temu, da imam na delovnem mestu mnogo dela, menim, da je dolžnost vsakega občana, da sodeluje v družbeno-političnem delu na svojem terenu. Prav zato mi nekaj popoldanskih prostih ur, ki jih moram od časa do časa posvetiti delu v KS, ne predstavlja obremenitve. Po drugi strani tudi v podjetju kažejo razumevanje za družbeno-politično delo in prepričan sem, da si bom, v kolikor bo potrebno, lahko utrgal nekaj časa tudi med delom.

Filip Novak

1. Izvoljen sem bil v delegacijo zbora združenega dela skupščine Ljubljana-Siška in družbeno-politični zbor skupščine SRS.

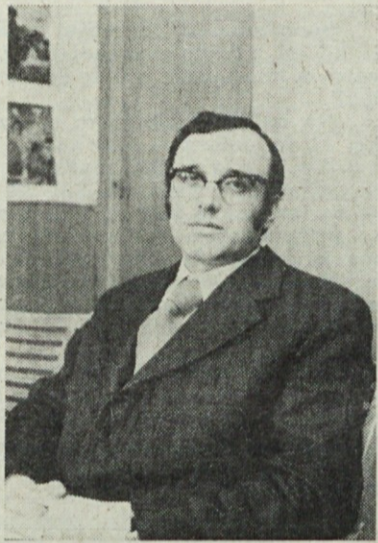
delegatskem sistemu, pa je to nemogoče, ker mora delegat zastopati interese tistega okolja, iz katerega izhaja.

6. Delo na delovnem mestu, kjer delam, imam že sedaj dobro usklajeno, tako da ne bo večjih težav pri opravljanju moje nove družbene funkcije.

ing. Karel Arko

1. Na volitvah, ki so bile 31. marca, smo volili delegate v družbenopolitični zbor občinskih skupščin in člane delegacij krajevnih skupnosti. Izvoljen sem bil v družbenopolitični zbor občine Ljubljana-Siška, ki šteje 30 delegatov.

2. Kot delegat tega zbora menim, da bom izpolnil naloge, ki

si jih je zbor zadal, saj bo leta imel še posebej odgovorno nalogo usklajevanja različnih interesov in oblikovanja sistemskih rešitev v graditvi novih družbeno-ekonomskih odnosov.

3. Delegati, ki so jim delovni ljudje zaupali, da bodo v skupščini zastopali njihove avtentične interese, bodo imeli odgovorne

naloge, kako te interese pravilno zastopati v skupščinskih odločitvah. Prav gotovo bo tu prišla do izraza v veliki meri predvsem osebna odgovornost delegata. Če bo delegat hotel interese svojih volilcev dosledno zastopati, se bo moral pred vsako odločitvijo, z njimi posvetovati, poleg tega pa jim bo moral razen interesov delovnih ljudi iz drugih organizacij in skupnosti, obrazložiti tudi splošno družbene interese. Vsi vemo, da le pravilno in vsestransko informirano okolje lahko daje svojemu delegatu pravilne napotke za njegovo delo v skupščini.

4. Eno od temeljnih načel delegatskega sistema je prav gotovo ozka povezanost delegata z volilci, ki so mu izrazili zaupanje, da bo pravilno zastopal njihove interese. Delegat oziroma vsa delegacija bi morala biti temeljito seznanjena z vsemi problemi in odločitvami svojih volilcev, morali bi prisostvovati razpravam in zborom delovnih ljudi, sejам samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, prav tako pa naj bi tem organom pravočasno posredovali gradivo, o katerem bo tekla razprava v občinski skupščini, saj bo le tako lahko dobil navodila in stališča, ki jih bo v skupščini zagovarjal. V delegatskem sistemu gre torej za tesno sodelovanje delegat - volilci, saj bomo le tako lahko vsi delovni ljudje rešenično odločali o rezultatih svojega dela in oblikovanju takih družbenih odnosov, kot jih zahteva nova ustava.

5. Uveljavitev novega delegatskega sistema je vsekakor povezana z uspešnim delom prejšnjega odborniškega sistema. Ta je v dolgih letih dozoreval, dosegel svoj vrh, a v trenutku, ko ni uspel več slediti razvoju družbeno-ekonomskih odnosov v naši družbi, ga je zamenjal nov delegatski sistem. Ta je, za razliko od prejšnjega, mnogo bolj neposreden in omogoča udeležbo pri odločanju najširšemu krogu delovnih ljudi. V delegatskem sistemu ne gre več za

to, da bi delegat o bistvenih stvareh odločal v imenu svojih volilcev, temveč samo prenaša v skupščino njihove odločitve. Delegatski sistem sloni predvsem na sporazumevanju med delegacijami. Prednosti delegatskega sistema bi lahko še našteval, toda vsakdanja praksa jih bo gotovo pokazala še več.

6. Delo v skupščini bo vsekakor zahtevalo precej truda in odrekovanja, kar bo šlo na račun prostega časa, saj redno delo zaradi tega ne sme trpeti. Vsekakor ni to odvisno samo od delegata, temveč tudi od pogojev, ki mu jih bo zagotovila temeljna samoupravna skupnost, ki ga je izvolila. Tu mislim predvsem na dolžnost strokovnih služb, ki bi morale delegatu oziroma delegaciji dajati vsa potrebna obvestila in ostalo dokumentacijo, ki jo delegati potrebujejo pri svojem delu.

ing. Milan Špolar

1. Izvoljen sem za člana Izvršnega sveta Skupščine občine Ljubljana-Siška. Kot član Izvršnega sveta, bom odgovoren za področje industrije.

2. Menim, da gre tu za teamsko delo, tako Izvršnega sveta kot njegovih odborov. Torej v Izvršnem svetu kot teamu družbenopolitično in gospodarsko široko razgledanih delavcev bom moral doprinesti svoj delež. Izkušnje, ki sem jih dobil pri delu v Litostroju, kot največjem industrijskem podjetju v občini, mi bodo pri tem izdatno koristile.

3. Delegatski sistem je nova kvaliteta v sistemu družbene samouprave in postavlja pred delegate in ostale delavce upravnih organov veliko odgovornost zlasti v pogledu urejanja odnosov »občan - družba«.

Nova kvaliteta odgovornosti delegata je zlasti v tem, da mora delegat odigrati vlogo koordinatorja med interesi ožje družbene skupnosti, iz katere izhaja, in splošnimi družbenopolitičnimi interesi.

4. Nova kvaliteta delegatskega sistema je tudi v večji povezanosti krajevnih samoupravnih skupnosti s skupščinskimi organi. Delegati bodo morali na sestankih z volilci predelati vse bistvene probleme in povzeti stališča

volilcev do teh problemov. Pri delu v skupščinskih organih pa bodo morali ta stališča zastopati in v primeru, če bodo v splošnem interesu sprejeta drugačna stališča, bodo morali delegati svoje volilce prepričati o pravilnosti sprejetih stališč. Povezava bo morala obstojati tako prek zborov delegacij kot zborov občanov na krajevnih skupnostih, oziroma zborov delovnih ljudi v delovnih organizacijah. Aktivna povezava delegatov bo morala biti tudi z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti socialistično zvezo delovnih ljudi in sindikati, ki bodo morali pri kreiranju stališč, odigrati vplivnejšo vlogo.

5. V dosedanjem sistemu je bila pomanjkljiva povezava poslancev z volilci. Omogočala je, da so poslanci pri svojem delu v skupščinskih organih zastopali svoja osebna stališča.

Novi - delegatski sistem v povezavi z delegacijami, zbori občanov in zbori delovnih ljudi bo omogočal učinkoviti vpliv občana in neposrednega proizvajalca na sprejete odločitve.

6. Bržkone bo veliko novega in dodatnega dela. Vendar je tudi to družbeno delo tako zelo povezano z mojo poklicno dolžnostjo in se tako medsebojno dopolnjuje, da upam, da bom eno in drugo zmožel.

Razgovor pripravil I. Prijatelj

HE Orlovac v rednem obratovanju

Ko smo pred letom pisali o prvih kilovatih iz elektrarne hidroenergetskega sistema Buško Blato - Orlovac, je bila montaža tretjega agregata še v teku. Proti koncu leta se je zavrtel tudi ta in elektrarna, z instalirano močjo 249 MVA, je bila 10. maja letos slovesno spuščena v redno obratovanje.

Tri črpalno-turbinske agregate ob velikem akumulacijskem jezeru Buško Blato je pognal v tek predsednik predsedstva SR BiH Sefo Mustafa, medtem ko je turbine HE Orlovca v Rudi pri Sinju spravil v obratovanje predsednik predsedstva SR Hrvatske Jakov Blažević v prisotnosti številnih gostov.

Zbiralno jezero Buško Blato, ki zavzema površino 50 kvadratnih kilometrov in zbira po dolgem omrežju betoniranih kanalov vode livanjskega polja, je največje tovrstno jezero v Evropi. Ob polni akumulaciji zbere okrog 800 milijonov kubičnih metrov vode, kar predstavlja neprecenljivo zalogo tega belega zlata za potrebe preskrbe z ener-

gijo v kritičnem obdobju. Omrežje kanalov, ki bo v naslednjih letih dokončno zgrajeno, bo posebej pomembno tudi za kmetijstvo, saj bo zavarovalo doslej pred poplavami stalno ogrožena področja livanjskega polja.

Skozi 12 km dolg betonski vodni predor priteka voda iz Buškega Blata do vodne in zasunske komore in naprej po poldrug kilometra dolgem jeklenem tlačnem cevovodu do turbin HE Orlovac.

Elektrarno so začeli graditi že leta 1965. Pri delu so se v skupnem prizadevanju srečala naša znana podjetja za gradnjo elektroenergetskih objektov. Tako je naše podjetje dobavilo in montiralo turbinsko opremo in s tem pridobilo novo pomembno referenco iz področja visokotlačnih turbinskih strojev. Podrčati velja, da je celotna oprema izdelana po lastni dokumentaciji.

Začetek rednega obratovanja naprav sistema Buško Blato - Orlovac sovpada s časom podpisa družbenega dogovora o temeljnih razvoju elektrogospodarstva od leta 1974 do 1980, ki so ga podpisali predstavniki zveze, republik in obeh avtonomnih pokrajin. S tem prepotrebni sporazumom je dan program in obveza gradnje objektov, povečanja zmogljivosti premogovnikov, preskrbe z energetskim gorivom in podobno v obsegu, ki naj v postavljenem roku zagotovi podvojitve proizvodnje električne energije v Jugoslaviji. Predvidene investicije so večje, kot se zdi na prvi pogled - da o teži odgovornosti podpisnikov sporazuma za izvr-

šitev programa posebej ne govorimo.

Brez dvoma bo pri izvršitvi te širokopotezne akcije sodelovalo tudi naše podjetje, saj naloge zagotavljajo ne samo polno izrabo obstoječih kapacitet, ampak nujno terjajo še njihovo občutno povečanje.

Zmotno bi bilo misliti, da je s tem naložena le nepomembna odgovornost tudi nam.

ETO

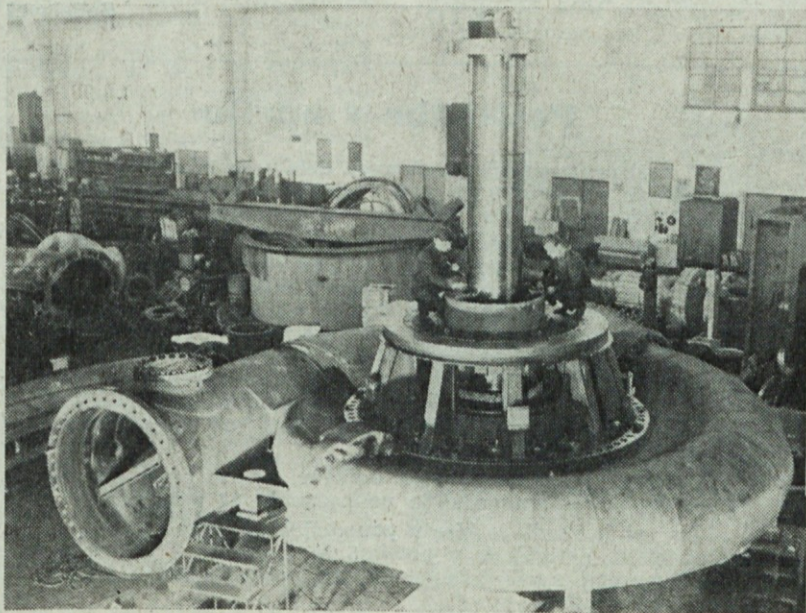

2. V mojem osebnem deležu v tem družbenopolitičnem delovanju ne morem kaj več reči, ker se je delegatski sistem šele začel uveljavljati.

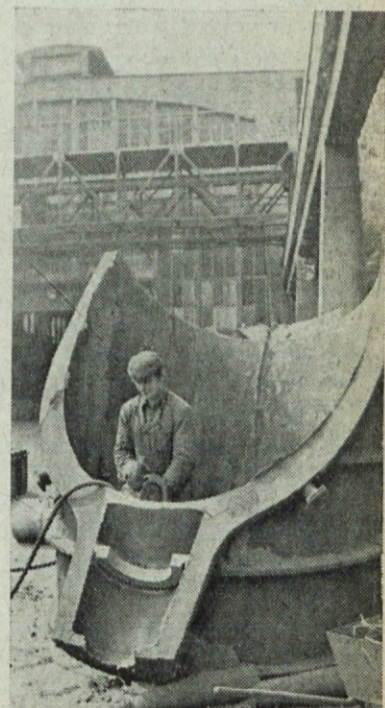
3. Delegat se mora pri sprejemanju pomembnih sklepov zavedati, da zastopa delovne ljudi in se mora pred vsakim pomembnim korakom posvetovati z vodjo, ki ga je delegacija izvolila.

4. Delegat je povezan s člani delovnega kolektiva preko konference delegatov delavskega sveta in zbora delovnih ljudi.

5. Razlika je v glavnem v tem, da je v prejšnjem delovanju skupin odbornik deloval brez predhodnega dogovora z volilci. V

Eden od trojčkov v poskusni montaži (HE Orlovac)

Povečan najnižji osebni dohodek

Na predlog IO sindikata in v zvezi s potrebo po uskladitvi samoupravnih aktov podjetja z »dopolnili« samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov za kovinsko predelovalno elektroindustrijo je delavski svet na osnovi DS TOZD sprejel več sprememb, ki jih bodo potrdili še zbori kolektiva.

Na podlagi sprejetih sklepov bodo spremenjena določila našega akta o delitvi OD in drugih prejemkov, tako kot jih je pred-

lagal IO sindikata. Spremembe se nanašajo na nadomestila za delo ob državnih praznikih, nočno delo, višino dnevnic, povračilo

stroškov za nočnino ob službenih potovanjih, povračilo za uporabo lastnega avtomobila v službene namene itd.

Vsekakor je pomembna sprememba o minimalnem OD delavcev za polni delovni čas in normalne delovne uspehe, ki znaša 60 odstotkov povprečnega republiškega osebnega dohodka preteklega leta, kar za leto 1974 znaša 1.345 din, upošteva pri tem enake kriterije, kot so veljali pri obračunu minimalnega dohodka v podjetju za leto 1973.

Zmanjšani so tudi prispevek delavca, ki se vozi na delo na izvenmestnih progah s tem, da sam prispeva h kritju prevoznih stroškov le 20 din. Povišana je bila tudi nagrada praktikantom, ki ne sme biti nižja od 500 din in ne višja kot minimalni OD.

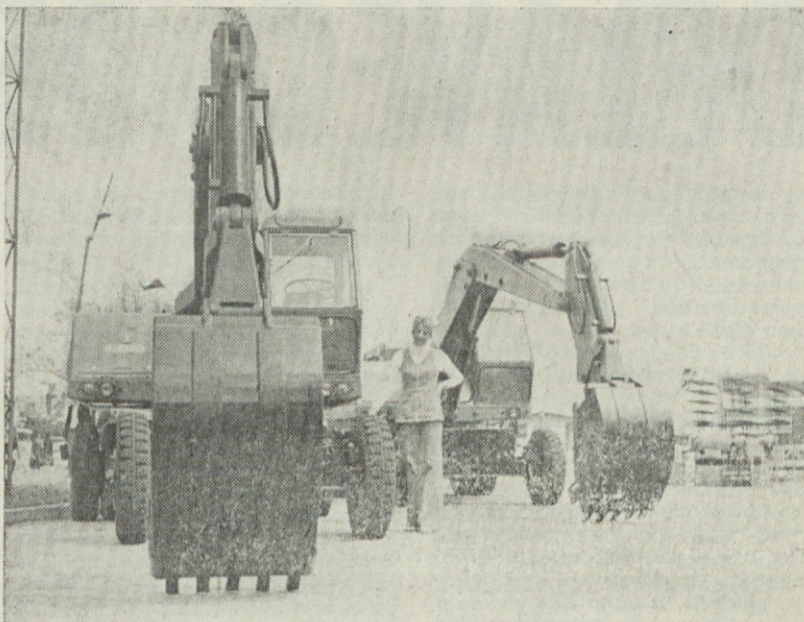
DSP je tudi dal dodatne predloge k pravilniku za koristne predloge in patente, o velikosti in načinu priznanja nadomestila.

Pri obravnavi regresa za letni dopust, ki bo znašal za leto 1974 900 din, je DSP kakor tudi ostali predlagalci upošteval vse večje podražitve življenjskih stroškov. Vsekakor pa je odločitev, da ostane regresiranje v naših počitniških domovih še naprej, kot je bilo do sedaj, zelo velikega pomena za nadaljnje okrevanje zaposlenih v Litostroju.

Pomembno spremembo opazimo pri odpravnini — ob upokojitvi člana kolektiva, ki sedaj znaša za vse tiste, ki so do 10 let v podjetju, dva povprečna republiška OD, za 20 ali več let dela v podjetju tri povprečne republiške OD. Velikost »odpravnine« za delovno dobo med 10 in 20 let dela v podjetju predstavlja ustrežna vrednost med dvema in tremi povprečnimi OD v republiki.

Dva poprečna republiška OD pripadata tudi družini ob smrti člana kolektiva, zaradi tega pa odpade tisto nadomestilo, ki je bilo sedaj izplačano iz fonda solidarnosti pri sindikatu za smrt najozbiljših družinskih članov.

M. Vidmar

Spomladanski zagrebški velesejem

Spomladanski zagrebški velesejem v času od 22. do 28. aprila je bil na splošno presenečenje izredno dobro obiskan. Med obiskovalci je bilo opaziti veliko število strokovnjakov in drugih poslovnih ljudi.

Na našem razstavnem prostoru ob bazenu smo prikazali črpalke, ki so delovale, dva bagra in vlečni vitel. Za naše prikazane izdelke je bilo veliko zanimanje in sta bila oba bagra neposredno na sejmu tudi prodana. Žal, na sejmu nismo pokazali asortimenta vilicarjev, saj je bilo po njih izredno povpraševanje. Nekateri kupci so prihajali celo z denarnim pologom. Vitel je bil predmet zanimanja gradbenih strokovnjakov, saj je uporaben za vleko materiala v višino do 100 m, za grabež gramoza iz rek do separacij, kot tudi za razne vrste žičnic. Za prikazane črpalke pa so se zanimali zlasti obiskovalci iz krajev, ki bi črpalke uporabili za gradnjo vaških vodovodov.

Letošnji spomladanski sejem v Zagrebu je združeval več specializiranih panog: gradbeništvo, transport, rudarstvo, lesno industrijo, tekstil itd. Glede na mednarodni značaj tega sejma bomo tudi mi na njem stalno sodelovali, predvsem pa moramo zadržati ugoden razstaveni prostor, za katerega je vedno več zanimanja naših konkurentov.

K. V.

V soboto, 11. maja 1974, je bil v Ljubljani tradicionalni tek ob žici okupirane Ljubljane. Med množico udeležencev so bili tudi člani naše delovne organizacije, in to: člani mladinske organizacije so tekli v dveh ekipah, člani teritorialne enote Litostroja tudi v dveh skupinah; prav tako so počastili ta dan gojenci IC, ki so se teka udeležili skoraj polnoštevilno.

(Foto: V. Podbevšek)

V SPOMIN

26. aprila ob štirih zjutraj je tovarišu Francu BIZJAKU, visoko kvalificiranemu ključavničarju, strojniku v kisikarni, nenadoma postalo slabo. Vsa pomoč sodelavcev, službe zavarovanja in takojšnji prevoz v bolnico mu nista mogla rešiti življenja.

Enajst dni prej, 15. aprila, je prišel k nam, svojim sodelavcem, z odločitvijo, da bo s 1. julijem odšel v pokoj. Izpolnil je 40 let delovne dobe in od tega je bil 25 let v Litostroju.

S tovarišem Francem Bizjakom smo izgubili sodelavca s širokim strokovnim znanjem, ki je prišel v Litostroj v času, ko je take delavce nujno rabil. Na mnoge mlade sodelavce je prenesel svoje znanje in izkušnje. Z vsem tem nam bo ostal globoko v spominu.

Z. T.

Zdaj zaori, pesem...

Na predvečer obletnice ustanovitve OF je bila hala Tivoli prizoršče posebno lepega kulturnega doživetja. Ob 30-letnici svoje ustanovitve je namreč Partizanski pevski zbor priredil slavnostni koncert, s katerim je dostojno počastil ta svoj jubilej.

Ker v zboru sodelujejo tudi člani našega kolektiva — da ne omenjamo razpoloženja, ki nam ga iz zvočnikov ob raznih praznikih s svojo pesmijo budi prav ta zbor — je prav, da se tega dogodka spomnimo tudi mi.

Okrevajoči ranjenci v bolnišnici Planina na obronkih Roga so bili prvi člani zbora. Skladatelj Karel Pahor (Hej, brigade, Na juriš, itd.) je s trdim delom usposobil pevce, ki so se po prvem nastopu 27. 4. 1944, v bolnišnici odpravili na dolgo pot svojega poslanstva: med tovariši v brigadah, da dvignejo borbni duh, pa med ranjence v bolnišnicah, da s pesmijo ublaže trpljenje, in med ljudstvo na osvobojenih ozemljih, da vlijejo poguma za novo življenje. Tako je bila njihova pesem, porojena iz najtežjih, pa najslavnejših dni naše zgodovine, del boja samega, spodbuda neprecenljivega pomena, saj je pela o ljubezni do domače zemlje, do svobode in o neustrašnem boju proti osvražnemu tujcu.

V svobodi je zbor zaživel z novo močjo, saj ni moglo umreti tisto, kar je nastalo v tako težkih dneh narodovega boja. Poseben vzpon je dosegel zbor pod vodstvom skladatelja Radovana Gobca, ki ga vodi zadnjih 20 let. Medtem so se vrste pevcev pomnožile z novimi člani. Tako je borbeno partizansko pesem, rojeno v krvi in trpljenju staršev, tudi mladina sprejela kot svojo — ne samo v domovini, ampak še v mnogih drugih evropskih deželah, kjer je zbor gostoval v vrsto uspešnih koncertov.

»To ni zbor, to so orgle!« je v navdušenju izzvenela ocena italijanskega glasbenega kritika ob nekem koncertu v Trstu. Tak občutek so dobili na jubilejnem

koncertu tudi poslušalci do zadnjega kotička zasedene tivolske hale. Prireditvev, obogatena z izbranimi recitali naših gledaliških umetnikov, organizirana po skrbno pretehtanem scenariju v za take priložnosti redko srečani režiji Janeza Vrhunca, je pomenila resnično nepozabno doživetje.

Prisrčna hvala zanj in iskrene čestitke vsem sodelavcem z željo, da bi zbor še naprej tako uspešno vršil svoje kulturno poslanstvo in budil spomin na svetle dni boja za lepšo bodočnost.

E T O

Poškodbe v aprilu

V naši organizaciji združenega dela smo imeli v aprilu 40 poškodb, od tega 3 na poti v službo oziroma iz službe. Zaradi poškodb pa smo izgubili 755 delovnih dni.

V TOZD PI — livarna jeklene litine so imeli 8 poškodb in so izgubili 164 delovnih dni, v livarni sive litine niso imeli nobene poškodbe, pač pa so zaradi poškodb v prejšnjih mesecih izgubili 65 delovnih dni, v pločevinarni so imeli 5 poškodb in so izgubili 81 delovnih dni; v TOZD FI so imeli 22 poškodb in so izgubili 295 delovnih dni; v TOZD IVET so imeli 3 poškodbe in 91 izgubljenih delovnih dni; v TOZD LINT, ZSE, ICL so imeli 1 poškodbo in so izgubili 31 delovnih dni; v DS SSP pa so imeli tudi 1 poškodbo in so izgubili 28 delovnih dni.

Glavo si je poškodoval 1 delavec, oči 9, prste rok 9, ostali del roke 7, noge si je poškodovalo 14 delavcev.

Največ poškodb je bilo v ponedeljek 10, nato v sredo 9, v četrtek 8, v torek 6, v petek 5 in v soboto 2 poškodbi.

V mesecu aprilu smo imeli 15 poškodb manj kot v istem mesecu lani.

Služba varstva pri delu

Odšla v pokoj

Pred prvim majem smo se poslovili od tov. OLGE DMITRIJEVE, sodelavke, ki je bila zaposlena pri nas neprekinjeno 27 let, v raznih obratih vzdrževalne službe, pa prek 20 let. Vzorni sodelavki, ki ji ne bi prisodili odhoda v pokoj, želimo, da bi tako polna življenja kot je bila, še dolgo uživala, zdrava in zadovoljna, svojo zaslužno pokojnino.

Sodelavci

Čestitke krvodajalcem

Dne 4. junija 1974 imajo imajo krvodajalci svoj praznik, ki ga že več let proslavljajo bolj ali manj slovesno.

Ob tem prazniku čestitamo vsem krvodajalcem TZ Litostroj, se jim zahvaljujemo za njihovo nesebičnost z željo, da bi jim zdravje omogočalo, da bi še darovali kri in da bi njihov zgled pritegnil vse sodelavce, ki so predani človečanskim načelom pa iz kakršnegakoli vzroka krvi še niso darovali.

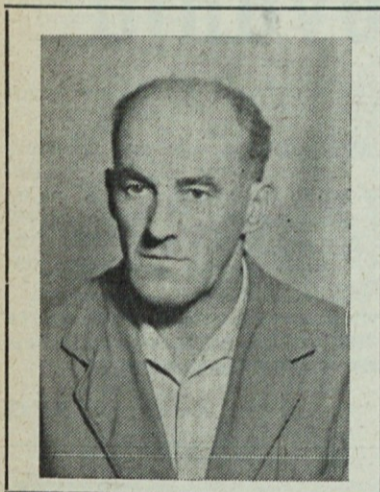
ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta in strica Antona GAŠPARJA, talilca, se najlepše zahvaljujemo sindikalni podružnici Litostroja za izkazano pomoč.

Enako se zahvaljujemo vsem sodelavcem iz livarne jeklene litine, ki so sočustvovali in izrazili sožalje.

Hčerka Kristina Hudjera in nečakinja Ivanka Lenaršič

Velikokrat smo se pogovarjali o času, ko je prišel v Litostroj in delal kot vodja montažne skupine, pa o času pred vojno, ko je bilo težko dobiti delo, o življenju med vojno in o času, ki ga je preživel v internaciji. Toda v razgovoru se je vedno vračal na čas pred dvajsetimi leti, ko je v kisikarni pričel montirati opremo in napravo za proizvodnjo kisika in tam ostal kot strojnik. Za svojih 64 let je imel izredno dober spomin. Vedel je za vse datume, celo za uro, ko smo napravili prvi zavrtelji, dobili prvi kisik. Takrat smo s kisikom rešili življenje dojenčka iz Kranja, ki ga je rešilni zaradi nujnosti pripeljal kar v kisikarno. O uspehih in težavah, o sodelavcih v podjetju, livarjih, strugarjih, varilcih. Sam, kot izredno dober ključavničar-varilec, je dobro poznal in cenil vse strokovno sposobne ljudi. Bil je vreden in delaven. Tudi v pokoji ni nameraval počivati. Delo, kisikarna in družina so bili njegovi ljubljenci.

1000 glasil - 2.000.000 izvodov

10. in 11. junija je Jugoslovanski koordinacijski odbor za razvoj sredstev informiranja v delovnih organizacijah pri zvezi novinarjev Jugoslavije v Svetozarevu sklical prvo skupščino Svojega odbora. Skupščine, ki je bila v prostorih komercialne zgradbe Industrije kablov iz Svetozareva, se je udeležilo več kot sto delegatov iz vse Jugoslavije.

Uvodni del skupščine, ki se je odvijala pod pokroviteljstvom tovarniškega odbora, je pričel s svojim referatom dosedanji predsednik Jugoslovanskega koordinacijskega odbora Franjo Benko.

V svojih uvodnih besedah je tovariš Benko poudaril, da obveščanja in javnega komuniciranja v organizacijah združene dela ne smemo razumeti samo kot obliko medsebojnega obveščanja, ki je samo podobno sistemu samoupravnega dogovarjanja in odločanja, ne, obveščanje je neodtujljivi del samoupravnega sistema, brez katerega bi bil le-ta okrnjen in nepopoln.

Zavedati se moramo, da je nad nami še vedno sled preteklosti, ko smo ustvarjali komunikacijski sistem, ki je imel to nalogo, da obvešča delavce. Na teh temeljih so v preteklem obdobju predvsem v srednjih in večjih podjetjih organizirali obsežen sistem informiranja (samo časopisov in biltenov organizacij združenega dela je danes že prek 1000 s prek 2.000.000 izvodov), ki se pa žal ni znal zrasti z delavskim razredom; morda bi bilo bolje, če bi trdili, da je sistem postal orodje v rokah posameznikov ali uprave podjetja. Ker obstoječa sredstva informiranja niso nastala kot komunikacijska potreba delavskega razreda, je razumljivo, da se sistem ni mogel uveljaviti v taki meri, kot bi si vsi želeli. V mnogih podjetjih so se pojavljale skupine, ki so si prilastile tovarniški časopis in iz njega naredile tribuno samo svojih želja. Seveda je razumljivo, da je tak časopis razpravljalo samo o problemih, ki so prizadeli skupino vodilnih ljudi ali posameznika, ki si je lastil monopol nad tovarniškim časopisom.

Po analizi strokovnjakov, ki so preštudirali samoupravne sporazume o združevanju podjetij združenega dela, obveščanje in ostalo komuniciranje močno zaostaja za razvojem drugih samoupravnih odnosov. Naštetimo samo dva anahronizma: o informiranju in javnem komuniciranju v delovnih organizacijah odloča še vedno osrednji delavski svet in tako ugotavljamo, da o informiranju v organizaciji združenega dela še vedno odločajo centralni organi. Nadalje se področja, iz katerih je potrebno delavce informirati, še vedno končajo pri vesteh iz tehnično ekonomskega in poslovnega življenja delovne organizacije, ne oziraje se na to, da bi se morali v organizaciji združenega dela poleg ustvarjanja dohodka in družbenih dobrin pobrigati tudi za uveljavljanje novih samoupravnih odnosov.

Da se taki pojavi ne bi več širili, oziroma da bi jih čimprej izkoreninili, je potrebno, da si koordinacijski odbor, kot eno svojih glavnih nalog, postavi za cilj samoupravno konstituiranje informiranja v organizacijah združenega dela.

Franjo Benko je nadalje govoril o tem, da je koordinacijski odbor resda oral ledino pri informiranju v delovnih organizacijah, v marsičem je uspel, toda predstavniški sistem, na katerem je temeljil ta odbor, se je pokazal do skrajnosti neprimeren, saj so posamezni člani odbora večkrat nastopali v svojem lastnem imenu, namesto v imenu vse sekcije.

Prav zaradi teh pomanjkljivosti je odbor prešel na delegatski sistem, po katerem naj vsako republiško sekcijo v odboru zastopa delegacija treh članov, od katerih je eden obvezno predsednik sekcije, a pokrajinsko sekcijo delegacija z dvema članoma.

Od novega odbora pričakujemo, da se bo z vsemi silami zavzel za čimbolj neposredno izpolnitev predvsem tistih ustavnih načel, ki govore o informiranosti v delovni organizaciji. Od njih pričakujemo, da bodo ovrgli

govorice o tem, te se vse preveč širijo, da je novinar le strokovni sodelavec. To ni res, novinar je predvsem družbenopolitični delavec. Ob vseh teh zahtevnih nalogah, ki jih nova ustava nalaga novinarjem v delovnih organizacijah, se moramo zavedati še nečesa. Pretežni del članov delovnih organizacij, ki se ukvarja z informiranjem v delovni organizaciji, je vse premalo strokovno, idejnopolitično izobraženih. Prav zato je ena prvih nalog novo izvoljenega odbora, da naredi vse za to, da bi ljudi, ki se ukvarjajo z informiranjem znotraj organizacij združenega dela, kar najbolje marksistično leninistično izobrazili. Poleg, lahko bi rekli pomanjkljive idejnopolitične izobrazbe, pa vse preveč opažamo povsem neustrezne osebnostne dohodke urednikov in novinarjev tovarniških glasil. Prav ta disproporcija pa hromi tudi željo in voljo po večjem angažiranju teh članov delovne organizacije za tem, da bi posvetili vse svoje sile za čim boljše informiranje v organizacijah združenega dela.

»Vsi se zavedamo,« s temi besedami je končal dosedanji predsednik koordinacijskega odbora Franjo Benko svoj uvodni referat, »da novinarji, informatorji v delovnih organizacijah svojih že tako ali tako družbeno izredno pomembnih nalog ne bodo mogli izpolniti brez izdatne in nesebične pomoči vseh članov družbenopolitičnih organizacij v organizaciji združenega dela. Uspeh novinarja kot borca za samoupravno osveščanje naših ljudi je tesno povezan s pozitivnimi akcijami članov družbenopolitičnih organizacij.« Po referatu predsednika se je razvila diskusija, v kateri se je kot rdeča nit vlekla misel o tem, da je novinar v temeljni organizaciji združenega dela eden najpomembnejših tvorcev naprednejše in duhu časa bolj primerne oblike informiranja naših delovnih ljudi. Iz vseh diskusij je bilo razvidno, da je po novi ustavi pravica biti obveščen neodtujljiva pravica delavcev, dolžnost novinarjev v delovni organizaciji pa je, da nudijo le-tim čim bolj izčrpne in objektivne informacije.

Prvi govornik, delegat iz Makedonije, je obvestil prisotne, da je v tej republiki več kot 50 glasil v delovnih organizacijah, ki imajo prek 20.000 izvodov. Že nekaj časa novinarji iz podjetij tesno sodelujejo s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, s katerimi skupaj ugotavljajo, da obveščanje ne bi smelo biti samo samoupravna fasada, ampak da bi moralo biti politično angažirana akcija.

Inž. Bogomil Lilija iz Koprja se je zahvalil vsem novinarjem za pomoč v borbi proti italijanskim fašistom, ki spet stegujejo svoje kremplje po naši zemlji, predlagal, da bi s te skupščine poslali protestni manifest italijanski vladi ter menil, da bi bilo več kot potrebno medsebojno sodelovanje vseh novinarjev informatorjev.

Predsednik srbskega združenja je izjavil, da z dosedanjim delom pač ne moremo biti zadovoljni. Obveščanje je bilo preozko in premalo politično angažirano. V zadnjem času je prišlo do temeljitih sprememb. Ves sistem obveščanja v celoti in po posameznih panogah se je spremenil, število ljudi, ki potrebujejo informacije se širi, informacije pa morajo biti bolj univerzalne in fleksibilne.

Predstavnik sekcije iz Vojvodine je poudaril, da je obveščanje ne samo pravica, ampak tudi dolžnost, toda žal vse premalo govorimo o kvaliteti in preveč o kvantiteti. V tovarniških časo-

pisih so vse do pred kratkim pisali mnogo predvsem o uspehih in modrih potezah vodstva podjetja, dogajalo se je celo, da so skrivali primere gospodarskega kriminala, toda o resničnih problemih delavcev so pisali malo ali skoraj nič. Tako pisanje pa razumemo šele takrat, ko se zavedemo, da so bili marsikje uredniki glasil sami direktorji ali šefi posameznih služb. Tovariš iz Vojvodine je omenil tudi pomanjkljivost teh glasil, ki je v tem, da marsikatero ni pisano v jeziku delavcev, katerih je največ v tisti delovni organizaciji — tu gre za jezik narodne manjšine. Novinarjem v delovnih organizacijah bi bili v veliko pomoč lahko klubi samoupravljalcev, saj bi pomanjkanje ustreznih strokovnjakov nadomestili člani teh klubov. Prav pomanjkanje strokovnjakov najbolj vesti novosadske občine, saj ima po rezultatih neke ankete le vsaka druga TOZD po enega diplomiranega ekonomista ali pravnika.

Član zveze sindikatov Jugoslavije je poudaril, da so nova ustava, delegatski sistem in ostali dokumenti velik korak tako v naši družbeni praksi, kot tudi v ob-

veščanju. Dosedaj so bile službe, ki so se ukvarjale z informiranjem, vse preveč pod tujim vplivom bodisi notranjim pa tudi zunanjim. Napačno je bilo tudi to, da je bil delavec objekt, ne pa subjekt obveščanja. V zadnjih dneh opažamo sicer nekaj premikov na boljše, toda stvari se menjajo vse prepočasi, saj so delavci še vedno premalo in nepovršno informirani.

Član predsedstva SZDLJ je že v pričetku svoje diskusije prebral, da so se na vseh politično-družbenih forumih vse preveč brigali za velike tiskovne hiše, a tovarniška glasila so puščali ob strani.

Morda smo premalo govorili tudi o škodljivi plati slabega in netočnega poročanja v tovarniških časopisih, saj marsikje bremo izmišljene oziroma prirejene podatke o gospodarski dejavnosti, ponekod prikrivajo grehe vodilnih delavcev itd. Ker ima predvsem v manjših krajih ta tisk izredno pomembno vlogo, saj je v teh krajih skoraj edino glasilo, ki ga naš delavec bere, morajo biti tovarniška glasila delavsko razredno obarvana.

Predstavnik zveze borcev je pripomnil, da mnogi časopisi nosijo imena narodnih herojev iz narodnoosvobodilne borbe. To je seveda lepo in prav, toda ni prav, da naša mladina vse premalo pozna naše največje junake. Zato je diskutant predlagal, da bi v tovarniških glasilih več prostora

posvetili naši borbi za svobodo.

Predsednik hrvatske sekcije je menil, da tovarniški listi nimajo dovolj strokovnih sodelavcev, zato naj bo informator ves kolektiv, vsak zbor delovnih ljudi in vse družbeno politične organizacije. Če že postavimo delavca v sredo dogajanja, naj ne bo le v okras, ampak naj bo aktivni organizator.

Sekretar zveze novinarjev Jugoslavije je poudaril, da je osnova za uspeh novinarjev predvsem v njihovi enotnosti. V marsikateri organizaciji združenega dela imajo še vedno mačehovski in krivičen odnos do novinarja in prav zato mora biti novinar še posebno dobro strokovno in idejno podkovan.

Predsednik iz Slovenije je rekel, da je v organizaciji vse preveč nerešenih problemov, pa tudi statut novinarjev informatorjev ni urejen. Vsi bi se morali potruditi, da bi se vsi informatorji, ki imajo zahtevane pogoje, vključili v Zvezo novinarjev.

Po živahni diskusiji so prisotni poslali protestno pismo izvršnemu svetu, izbrali nov odbor in novega predsednika. Zvečer so se udeležili tovarniškega večera, ki ga je za novinarje priredil tovarniški odbor sindikata Industrije kablov Moša Pijade. Naslednji dan so se udeleženci skupščine udeležili izleta v Resavsko pečino, ki bi ji lahko rekli kar mala Postojnska jama.

Janez Prijatelj

Daleč si, domovina

(Nadaljevanje)

Kar preveč hitro smo se znašli pred praznikom dela, prvim majem. Sicer smo se vsi veselili dneva, ko se bodo zavrtle prve turbine v HE Kamburu, toda vseeno sta nas vse, še posebej pa gradbenike, čas in rok močno prehitela.

Prepričani smo, da se lahko pohvalimo, da je prav čas montaže turbin daleč pred vsemi, saj še Metalna iz Maribora ni uspela dokončati del na zapornicah, ki so seveda pogoj za začetek obratovanja, ob tem pa sploh ne omenjamo ostalih podjetij, ki so v velikem zaostanku s svojimi deli.

Če bi hoteli poiskati krivce za kasnitve, bi naša ekipa lahko pokazala s prstom na krivce, ki jih prav gotovo ne najdemo na terenu. Na gradbišče so nam dobavili opremo z veliko zamudo. Vzroke za to najdemo v izdelavi, nato v vse prepočasnem transportu opreme, ki je morala opraviti tako dolgo pot okoli Afrike. Še in še bi lahko naštevali napake oziroma pomanjkljivosti, med katerimi je pošiljka nepopolne opreme, ki je povzročila veliko hude krvi, zastojev in težav in seveda tudi dodatnih in prav gotovo toliko nepotrebnih stroškov. Za nesolidno dobavljeno opremo najdemo krivce doma v tovarni, pa tudi nekatere pomanjkljivosti konstrukcije so nam med drugim zavlačevale dokončanje del.

Bolje je, da opustimo obtoževanje in zato raje pogledjmo, kaj smo naredili. Prva turbina je v celoti montirana, prav tako so na regulatorju vsa dela že končana pa tudi dela pri krogličnem zasunu, ki smo z njimi pričeli mnogo kasneje, so prav tako

končana. Pravkar preskušamo pravilnost delovanja montirane opreme, nadalje preskušamo številne električne kable oziroma pravilnost spojev kablov, obenem pregledujemo vizualno kompletno opremo. Ko bodo nadzorni angleški organi vse pregledali, bomo pričeli z drugo fazo preskusov. To je preskušanje posameznih sklopov, skratka delovanje strojev, kot npr. delovanje regulatorjev, krogličnega zasuna in ostalih naprav. To preskušanje imenujemo preskušanje na suho, kar nam pove, da v tlačnem cevovodu še ni vode. Tretja stopnja te preskušnje bo verjetno stekla nekje sredi maja; takrat se bo zavrtela prva turbina. Te stopnje ne imenujemo preskušanje na mokro, čeprav v resnici je, saj voda poganja turbine.

Generatorska skupina Rade Končar, hiti z delom pri prvem generatorju in prav prve dni v aprilu je rotor generatorja pričel z delovanjem in tako smo opravili spajanje gredi turbine z rotorjem generatorja s precejšnjo zakasnitvijo. Delavci družbe, ki montira ves električni del avtomatike v komandni stavbi, se prav tako trudijo, da bi čimprej in čimbolje dokončali svoje delo.

Iz strojnice peljejo kabli električni tok naravnost po jašku navzgor, nad tem je komandna, poleg nje pa je razvodna postaja. Iz stavbe za upravljanje je čudovit razgled na vse objekte HE Kamburu, razen seveda strojnice, ki je globoko pod zemljo in natančno pod to zgradbo. Elektranja bo kasneje delovala popolnoma avtomatično ter jo bodo nadzirali iz stavbe za upravljanje, od koder bodo upravljali turbine. Zaradi visoke stopnje avto-

matike je tudi naš del opreme obsežnejši kot navadno. To velja še posebno za del električne opreme, saj je bilo potrebno storiti pri montaži še marsikaj dodatnega, kar seveda z načrti nismo mogli predvideti. Pod okrovi turbine pa je pravi pragozd kablov, ki so namenjeni ali za razne instrumente ali za kontrolo turbin oziroma signalizacije.

Trenutno preskušamo prvo turbino, pa tudi z deli pri drugi turbini smo v zaključni fazi. Sredi maja predvidevamo prvo vrtenje. Do takrat naj bi bil gotov odvodni predor, kar je seveda prvi pogoj za spust vode v tlačni cevovod in dalje v odvod. Z deli pravzaprav vsi hitimo, posebej pa še nemški gradbeniki, medtem ko Angleži preizkušajo, pregledujejo in sploh se trudijo, da bi vse v redu obratovalo, saj se le v tem primeru lahko izognemo kasnejšim presenečenjem ali celo razočaranjem.

V tem mesecu imamo toliko resnega dela, da sploh ni časa za obisk v bazenu, niti za predolgo zadrževanje v večernih urah v klubu. K sreči smo v prvi deževni dobi, ko imamo podnevi pretežno oblačno vreme, zvečer pa vedno dežuje, kar je seveda mnogo bolje, kot če bi pritisnila huda vročina. Tukajšnja pokrajina je obarvana z izredno lepo zeleno barvo, poživljajo pa jo lise rdečih barv. Zemlja je precej razbrzdana od mnogih hudournikov, katerih struge pa se napolnijo le v času velikega deževja, ki pa je v teh krajih le kratkotrajno. Iz okolice Kamburu je lep pogled na Mount Kenijo, ki je v teh dneh močno zasnežena. To je popolnoma razumljivo, saj smo na južni polobli in v višjih legah lahko občutimo jesen, ki nastopa v času, ko je pri nas pomlad.

Ob tej priliki naj povem, da v Kamburu ni prek vsega leta pravzaprav nobenih sprememb v temperaturi, saj kaže vsak dan termometer okoli poldneva kar 30 stopinj.

Zaradi preobremenitve ekipe s strokovnim delom žal ne moremo opisovati zanimivosti tukajšnjih krajev.

Z gornjim člankom smo hoteli Litostrojcane seznaniti s potekom del v tujini, obenem pa želimo vsemu kolektivu veselo prvomajsko praznovanje in uspeha v prihodnjem delu. Ing. Silvan Štokelj

Op. uredništva:

Pismo s pričujočim člankom smo dobili prepozno za objavo v prvomajski številki našega časopisa. Upamo, da zapis zaradi zakasnitve ne bo za bralce nič manj zanimiv.

Skupina litostrojskih monterjev, ki delajo na gradbišču HE Kamburu

»AVTO RALLY« 1974 na Češko

Odhod:

Ljubljana
Podkoren
Katschberg
Pas Lueg
Linz
Freistadt
D. Dvorište
Č. Budjevice
Červena
(Skupaj ca. 625 km)

Povratek:

Červena
Č. Budjevice
D. Dvorište
Satledt
Rottenmann
Neumarkt
Ljubelj
Ljubljana
(Skupaj ca. 535 km)

Pričakovali smo lep majski dan. Vendar 1. maja 1974, ko se nas je zopet zbrala pisana družina — mlado in staro (25 avtomobilov, 80 udeležencev izleta), ni bilo tako.

Na dolgo pot do Červene na Češkem, smo se odpravili že ob 5. uri zjutraj v zelo slabem vremenu. Deževalo je. Vsakdo je sam pri sebi sanjal o soncu, ki pride za dežjem. Toda zaman — preko naše državne meje na Podkoren in še naprej po Avstriji nas je spremljal dež. Ko smo imeli prvi postanek v alpskem predelu na 1641 m visokem prelazu Katschberg, je pričelo rahlo snežiti, malo kasneje na Obertauernu, prelazu visokem 1739 m, pa je že kar močno snežilo. Na cesti je ležalo kakih 5 cm mokrega snega, hribovi, ki so nas obkrožali, so bili obilo zasneženi, pa tudi na naši nadaljnji poti je kar naprej deževalo, pri mestu Salzburgu, na avtomobilski cesti, pa je bilo kakor iz škafo. Tako naši izletniki niso mogli občudovati lepe pokrajine, po kateri smo se vozili, saj je megla zakrivala vse lepote.

Vreme se je izboljšalo, takoj ko smo se pripeljali na Češko. Na Češkem že dva meseca ni padlo niti kaplje dežja in tudi nam je sijalo toplo sonce.

Že takoj v začetku moram pripomniti, da je bila vožnja na Češko prav prijetna, saj smo vozili v koloni skoraj drug za drugim. Ustavljali smo se kolektivno in prispeli — razen nekaj ubežnikov, vsi skupaj do našega cilja v Červeni.

Prav smešno mi je bilo to, da je edini FICO, ki je sodeloval na rallyju, ne vemo kako, prispel prvi na cilj. Kratko malo — nekje smo ga izgubili, prezrli — morda ker je bil po moči konj in velikosti med najmanjšimi (še manjši je bil SPACEK), ali pa je bil njegov motor, kot se to reče, »sfriziran« na ALFO ali ABARTH. Kdo bi to vedel? Šofer se je skrivnostno smehljaj, mi vsi pa debelo gledali, saj smo ga pri Linzu na parkirišču čakali približno 40 minut, misleč, da ima morda veliko okvaro. Okvaro je imel, a le prav majhno, niti omembe vredno — zagodel pa nam jo je tako, da je bil prvi na cilju.

No, in že smo se vsi srečni in zdravi zbrali v Červeni, kjer nas je čakala dobra večerja, a po večerji so nas pozdravili nad vse gostoljubni Čehi. Ob vrčku piva so se nam razvezali jeziki. Beseda je dala besedo, oglasila se je slovenska pesem, ki je donela pozno v noč. Naši ljudje so se sprostiti — spoznali drug drugega, lahko bi rekli še z druge strani, ne samo službene. Spoznali smo, da se lahko med seboj zelo lepo in pristrčno poveseimo, pa tudi to, da se prav na takih izletih večkrat kujejo prijateljstva, ki jih ne pozabimo zlepa, ali celo nikoli.

Drugega maja — v četrtek smo se odpeljali kot vsako leto na ogled velikega mostu na Vltavi in na grad ORLIK. O gradu Orliku, ki je sezidan visoko na skali tik nad reko Vltavo, smo že lani precej pisali. Omenimo naj še enkrat, da smo ponovno občudovali umetnine v njem. Številno orožje, kovane puške in lovške trofeje.

Res ni prav nič čudnega, če je v gradu toliko trofej, saj smo

tudi sami lahko opazovali na poti v mesto PISEK na poljih in jasadah med nepreglednimi gozdovi, prav nič plašne divje zajce, srne in fazane.

Popoldne smo se sprehajali po mestecu Pisku, se spominjali Švejkovih vragolij in kupovali ne preveč izbrano robo. Trgovine so slabo založene in ugotovili smo, da lepega kristala ni moč dobiti, lahko pa trdim, da po ugodnih cenah prodajajo športno in camping opremo.

Tretjega maja, v petek — smo se odpeljali v avtobusi najprej na ogled velikega jezca Orlik na Vltavi, nato pa v ZLATO PRAGO. Mesto je zelo staro in vsakič, ko se ponovno vračam, se mi zdi še lepše.

Številne turiste prevzamejo mogočni HRADČANI in ponosna gotska katedrala sv. VITA. Tu smo si ogledali še zakladnico in grobnico čeških kraljev, se sprehodili po zlati ulici — še lep razgled na Prago, toda kaj, ko je vedno premalo časa za podroben ogled vseh teh znamenitosti.

Toda kljub temu se nas je nekaj izletnikov podalo kar peš po vijugastih stopnicah, med prijaznimi praškimi uličicami na stari kameniti most z osmimi oboki, KARLOV MOST. Ob sončnem vremenu smo vsi navdušeni občudovali to mojstrovino, kipe na mostu — v ozadju Hradčane in lahko rečemo, da je to res nepozabna slika Prage.

Ogledali smo si še staro znamenito uro (figuro, ki predstavlja smrt, pravkar popravlja), se povzpeli še na star stražni stolp, da smo si še enkrat z višine ogledali panoramo in vedno zanimive praške bakrene kupole in konicaste stare strehe.

Po kosilu v Slovenskem domu smo odšli v skupini v pivnico k FLEKU, kjer točijo predvsem črno pivo — gostiče je znano po tem, da se je tu po vojni ob 6. uri sestal dobri vojah Švejk s svojim vojnim tovarišem in neko brhko natakario. Saj ste sigurno vsi gledali letos televizijsko nadaljevanje o ŠVEJKU, ki je bila polna Švejkovih dovtipov in prigod.

Prehitro je minil čas našega razgledovanja in že smo se utrujeni posedli v avtobuse in se

odpeljali v naš rekreacijski center Červeno.

Tega večera so nam naši gostitelji priredili veselico. Češki godbeniki so zaigrali, dve pevki pa sta nam peli pozno v noč. Izmenjali smo si zdravice in zaželeli še pristrčnega sodelovanja pri izmenjavi čeških in naših izletnikov. Plesali smo, kar se le da. Nihče ni čutil utrujenosti in veseli smo se vrteli v ritmu polk in valčkov. Seveda ni manjkalo češkega »pivička«, ki je prava nacionalna pijača.

Minil je še en lep večer, po katerem smo vsi sladko zaspali.

Četrtega maja, v soboto, smo imeli prosto. Eni so odšli na ogled zanimivega starodavnega mesta TABOR, drugi pa so si ogledali najlepši češki grad HLU-BOKA, ki je od Červene oddaljen 70 km. Od Čeških Budjevic pa le 7 km.

To je čudovit in mogočen grad, že sama zunanost nas prevzame. Ko pa vstopiš, si vzhicen nad vso lepoto, ki se ti ponuja na ogled. Mnogo je lesenih rezbarij, stene so prevlečene s prelepimi gobelini, vsepovsod vise portreti znanih in neznanih moj-

Mostovi na Vltavi

strov, v gradu pa je tudi velika knjižnica. Prevzeti od lepote in spominov na preteklost smo zapuščali grad in razmišljali o njem in njegovih lastnikih.

Peti maj, v nedeljo. Čas slovesa od naših gostiteljev, stisk rok in po deževnem vremenu na dolgo pot preko Linza, Hohentauerna in Ljubelja v našo Jugoslavijo.

Naša končna postaja je bila v gostišču pri POČITKU na Gorenjskem. Tu smo se končno poslovili, razen nekaterih, ki so zopet pobegnili kot konjiči, kadar začutijo domači hlev. Poslovali smo se in si želeli na svidenje na prihodnjem izletu.

Pohvala gre organizatorjem izleta in mehaniku, ki nas je skrbno spremljal vso pot. **TE-MA**

Šahisti so bili najboljši

Letošnji organizator peterboja, kjer so sodelovali športniki Železarne Jesenice, Save iz Kranja, Steklarne Hrastnik, Feralita iz Žalca in Litostroja, so bili Jeseničani. Tekmovanje je bilo 12. maja, o organizaciji pa lahko rečemo vse najboljše.

V malem nogometu so Litostrojčani premagali Jeseničane, neodločno so igrali z Feralitom in Steklarno, izgubili pa so s Savo. S štirimi točkami so bili na 4. mestu. Zmagovalec turnirja je bila Steklarna s 5 točkami. Drugo in tretje plasirani so imeli enako število točk kot Litostroj, ki je bil četrti.

Odbojkarji še vedno niso našli sami sebe, in so brez točke ostali na zadnjem mestu.

Čeprav smo imeli na tekmovalju najboljšega strelca, Lada Krošlja, ki je dosegel 177 krogov, smo bili kot ekipa s 618 krogov na 4. mestu. Zmagovalna ekipa je bila Steklarna Hrastnik, drugi

so bili predstavniki Save, a tretji so bili Jeseničani.

Šahisti, najmočnejša ekipa, ki sploh ni bila premagana, je zasluzeno zasedla prvo mesto in prispevala h končni uvrstitvi vseh pet točk, druga je bila Železarina in tretja Sava, zadnji pa Feralit.

Naši igralci namiznega tenisa so se uvrstili le na drugo mesto in prinesli 4 točke. Samo železarji so nas premagali, vse ostale tekme pa je naša ekipa dobila.

Rokometaši so premagali samo Feralit in zasedli 4. mesto.

Pri rokometasih je bila najboljša ekipa Save pred Železarino in Feralitom.

Pri kegljanju je bila najhujša konkurenca, saj so bile vse ekipe zelo izenačene. Favoriti so bili Jeseničani in so zato tudi zmagali, saj so bila v njihovi ekipi samo znana kegljaška imena kot so Črv, Šlibar, Oblak, Hafner, Smid in Šavnik.

V naši ekipi je bil najboljši Perušek, ki je bil s 495 keglji na 3. mestu, Hudolin na 7. mestu s 485 keglji, Roudi na 14. mestu s 442 keglji, Zobec na 17. mestu s 426 keglji, Spende na 19. mestu s 421 keglji in Cerkvenik na 21. mestu s 418 keglji.

Naša ekipa je zasedla 2. mesto. Tretja je bila Steklarna, četrta Sava in zadnji Feralit.

Organizator prihodnjega športnega srečanja v letu 1975 je Feralit Žalec.

V. M.

Športne igre „ZPS“

Na pobudo članic ZPS so se zbrali 18. in 19. 4. 1974 na Soriški planini predsedniki OOS in referenti za rekreacijo. Na sestanku so razpravljali o bodoči organiziranosti družbenopolitičnih organizacij ZPS in ustanovitvi zimskih in letnih športnih iger ZPS.

Glede na različno organizacijo družbenopolitičnih organizacij so sprejeli naslednji predlog:

— takoj po podpisu sporazuma ZPS, ki je bil 21. 5. 1974 v Trbovljah, v katerem je že predvideno formiranje samoupravne strukture ZPS, naj se ustanovi posebna komisija predstavnikov ZPS, ki naj pripravi predlog sporazuma o financiranju konference sindikalnih organizacij in delovanja organizacij ZK in aktivov ZM ZPS.

Vse članice ZPS so dolžne komisiji poslati svoje predloge. Predvidevamo, da bo predlog izdelan do konca meseca julija 1974.

Na tem sestanku so tudi predlagali ustanovitev zimskih in letnih športnih iger ZPS.

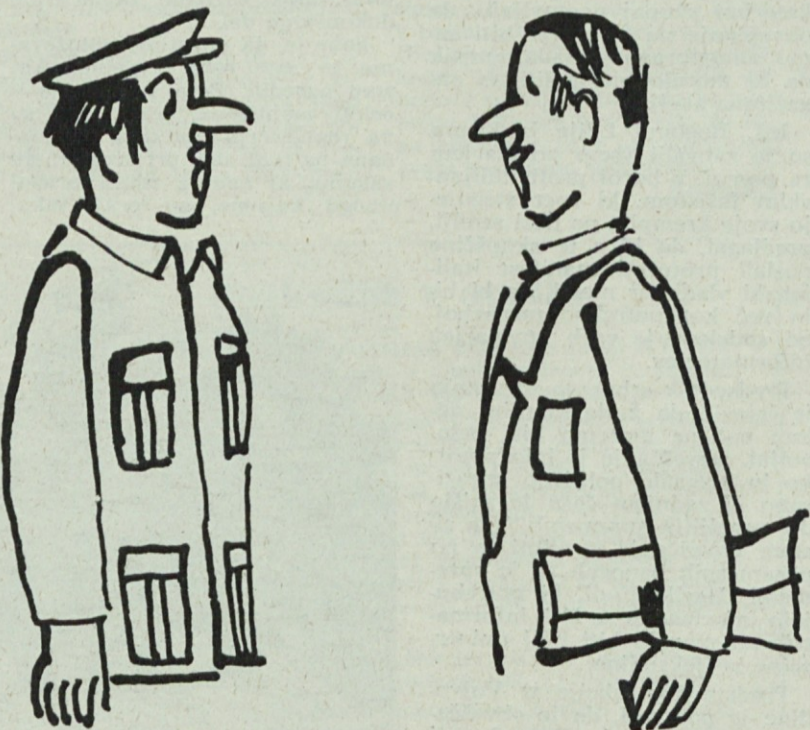
Dogovorili so se, naj bi zimske igre zajemale le tekmovalje v veleslalomu, ki naj bi bil razdeljen v štiri štartne skupine za moške in žensko skupino. Tekmovalci-ke, ki so kategorizirani, pa lahko na teh tekmovaljih tekmujejo le izven konkurence. Za organizatorja prvih zimskih iger v letu 1975 se je prijavila Metalna Maribor.

Letne športne igre bodo zajemale naslednje panoge: balinanje, kegljanje, mali nogomet, šah, namizni tenis, streljanje z zračno puško.

Komisija, ki je bila postavljena za izdelavo propozicij, je svo-

je delo že izvršila. Letne športne igre bo letos organiziralo podjetje »GOSTOL« Nova Gorica.

Milan Vidmar

»Tovariš, zamudil si!«

»Tovariš vratar, ali nisi nič slišal o drsečem delovnem času v zahodni Evropi?«

»Sem, sem, samo pazi, da ti ne bo pri šefu SPODRSNILO!«

SKUPNA UVRSTITEV:

Mesto	Ekipa	mali nog.	Odbojka	Sah	Nam. ten.	Keg. asf.	Streljanje	Rokomet	Točke skup.
1.	ZELEZARNA	4	5	4	5	5	3	4	30
2.	SAVA	3	4	3	2	2	4	5	23
3.	STEKLARNA	5	2	2	3	3	5	1	21
4.	LITOSTROJ	2	1	5	4	4	2	2	20
5.	FERALIT	1	3	1	1	1	1	3	11

PREGOVORI RAZNIH NARODOV

Človek je toliko velik, kot so velika njegova dela.

Ruski

Kdor malo zna, večkrat ponavlja iste napake.

Angleški

Pametno je vprašati tudi po tistem, kar znamo.

Japonski

Azerbojdžanski

Ljudje se ne merijo z metrom, ampak po pameti.

Srbski

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik Vladimir Kovač — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Telefon uredništva 56-021 (h.c.) int. 246 — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna CZP »Primorski tisk« v Kopru — 1974